

1:1 Mammula jiona mai tonna te'dapa napadenni Puang Allataala tee lino, denmo todisanga Kada. Ia joo Kada solai Puang Allataala, na ia joo Kada, Ia bang una Puang Allataala. 2 Mammula jiona mai solai Puang Allataala. 3 Sininna apa to dipaden, napaden Puang Allataala mpakei joo Kada, na ia ngasan to dipadenmo, moi mesa' te'da lalo ia, ke te'dai joo Kada. 4 Iamo garonto'na katuoan, na ia toomo Arrang nnarrangngi penawanna to lino. 5 Ia joo Arrang mangngarrang lan kamalillinan, na ia to totuo lan kamalillinan te'da nakullei mpahangngi. 6 Den tau nasua Puang Allataala disanga Nabi Yahya. 7 Iamo menjaji sa'bi ratu mpangpeissenanni joo Arrang, anna kitai tobuda, namenjaji matappa'. 8 Tangngia ia Arrang joo Nabi Yahya, apa iara mpangpeissenanni. 9 Ia joo Kada, iamo Arrang tongan, ratumo tama lino nnarrangngi penawanna sininna to lino. 10 Sininna apa lan lino, napaden Puang Allataala mpakei joo Kada, apa ia tonna mentamamo lino, te'da naissenni to lino. 11 Mentamai tondokko-Na, apa cia'i to sangtondokko-Na ntarimai. 12 Apa ia to tontarimai, nakatappa'ii, naben kuasa menjaji anak Puang Allataala. 13 Ia to todiben kuasa menjaji anak Puang Allataala, te'da nadijajian susi pea, apa Puang Allataala kalena mpupenjaji anakki. 14 Ia joo Kada mentolinomi namari'pihmi lan tangnga-tangngata'. Takitamo to kamala'biran-Na, to natarima jio mai Ambe' sanga Ia Anak tungga'-Na. Iamo joo Anak mpamanassa tonganni to Puang Allataala sola pangpakamoja'-Na. 15 Ralui Nabi Yahya mpangpeissenanni joo Kada nakua, "Iamo joo to kupau kumua, 'La den tau ratu ke mangkana', apa la'bi makuasa Ia na aku', nasaba' te'dapa kudijajian na den memanmi Ia.' " 16 Liwa' Ia mpakamoja'ki', na te'da ka'tun-Na mbarakka'iki'. 17 Ia to atoran-Na Puang Allataala nabenki' Nabi Musa, apa ia to pangpakamoja' sola katonganan jio mai Puang Allataala napamanassa Puang Isa Almaseh. 18 Moi mesa' tau te'dapa ngkita Puang Allataala, saliwanna ia to Anak tungga'-Na, Ia bang una Puang Allataala, to torro sola. Iamo mpamanassai lako kita' to Ambe'. 19 Susimi tee pangngakuanna Nabi Yahya lako ba'tu pira-pira imang sola to-Lewi, to nasua pekaamberan to-Yahudi jio kota Yerusalem ngkutanai kumua, "Indariki?" 20 Napau to sitonganna nakua, "Tangngiana' Raja Mangpasalama'." 21 Mekutana pole'i nakua, "Ia ke susii tuu, indariki? Kita'raka Nabi Elia?" Mebalii Nabi Yahya nakua, "Tangngiana'." Mekutana unapi nakua, "Kita'moraka to nabi napau Puang Allataala la ratu?" Mebali omi nakua, "Tangngiana'." 22 Nakua unapa, "Ia ke susii tuu, pauankan indariki' pale' sitonganna, angkipebalianni lako to tossuakan. Na apara la tapau mpau kaleta'?" 23 Mebalimi Nabi Yahya mpau kadanna Nabi Yesaya kumua, "Aku'mo tee to metamba-tamba jio padang pallawangan nnajahhi tobuda kumua, 'Ranteii to lalan la naola Puang!' " 24 Ia joo todisua den too ba'tu pira-pira to-Farisi. 25 Nakua lako Nabi Yahya kumua, "Ciapari pale' tajio' tau, ke tangngiaki' Raja Mangpasalama', tangngia tooki' Nabi Elia ba'tu nabi to napau Puang Allataala la ratu?" 26 Mebalimi Nabi Yahya nakua, "Kujio'i wai to tau, apa den lan tangnga-tangngami to te'da miissenni. 27 Iamo ratu ke mangkana'. Apa moi mbukai ulang sapatun-Na te'da too kusipato'." 28 Ia ngasanmo joo jaji jio kampong Betania, sambali' kadellekanna Sa'dan Yordan, to nanii mangjio' Nabi Yahya. 29 Masawanna malemi Puang Isa lako Nabi Yahya. Ia tonna kitai Nabi Yahya to Puang Isa mangkadami nakua, "Iamo joo Anak Bembala'-Na Puang Allataala ratu la ndampangan to lino. 30 Iamo joo kusanga tongkumangkada kumua, 'Iamo la ratu ke mangkana', apa la'bi makuasa Ia na aku', nasaba' te'dapa kudijajian, na denmi Ia.' 31 Na iamo kuratu njio' wai tau, dikua angkupangpeissenanni to Raja Mangpasalama' lako to-Israel. Susi toda aku' tonna pamulanna, te'da kuissenni kumua indara to Raja Mangpasalama'." 32 Napangpeissenan tooi Nabi Yahya nakua, "Ngkitana' Roh Allataala susi jangan-jangan mellao jao mai langi', natorro jao Puang Isa. 33 Te'da kuissenni kumua Iamo Raja Mangpasalama', apa Puang Allataala to ssuana' njio' wai tau, mangka mpauanna' nakua, 'Ia ke ngkitako Roh Allataala mellao jao mai langi', natorro jao mesa' tau, Iamo joo la njio' tau Roh Allataala.' " 34 Nakuapa Nabi Yahya, "Mangkamo' ngkita kalenai na

kupangpeissenanmo kumua, Iamo Anak Allataala." 35 Masawanna ke'deh pole' omi Nabi Yahya ntuu jio sola anak gurunna dua. 36 Ia tonna kitai liu lalan to Puang Isa, nakuamo, "Iamo joo Anak Bembala'-Na Puang Allataala!" 37 Nasa'dingngi joo anak gurunna dua, naundi lako Puang Isa. 38 Apa messailei Puang Isa, nakitai kumua napeundii, nakuamo ngkutanai, "Apara miangah?" Nakuamo mebali, "Rabi (battuananna Guru), umbora tanii torro?" 39 Napebalii Puang Isa nakua, "Malemo kamu' mai mikitai." Malemi sola nakitai to nanii torro, natorro sola ba'tu pirang-pirang jang. Ia joo wattu agi-agi tatte' a'pa'mi soloh allo. 40 Sala mesa'na joo dua tau, to ssa'ding kadanna Nabi Yahya, male sola Puang Isa disanga Andreas to sile'tona Simon Petrus. 41 Ia joo Andreas ta'pa male ntiroi Simon sile'tona napauanni kumua, "Siampa'mokan Almaseh, battuananna Raja Mangpasalama'." 42 Nasolanni lako Puang Isa, nakaje'jekki nakuanni, "Iko Simon, anakkana Yahya, la disangako Kefas." (Kefas lan basa Yahudi pada una Petrus lan basa Yunani, battuananna: buntu batu.) 43 Masawanna mangngattami Puang Isa male lako tana Galilea. Sitammumi Filipus, nakuanni, "Maleko mai nturu'na'." 44 Ia joo Filipus sangkampongngi Andreas sola Petrus, to-Betsaida. 45 Malemi Filipus ntiro solana disanga Natanael napauanni kumua, "Siampa'mokan Raja Mangpasalama' to nauki' Nabi Musa sola sininna nabi laen lan sura'na tonna anu'. Iamo to disanga Puang Isa to-Nazaret anakkana Yusuf." 46 Apa mebalii Natanael nakua, "Te'da lalo ia kameloan messun lan mai kota Nazaret." Mebalimi Filipus nakua, "Malemoko ngkitai." 47 Malemi Natanael lako Puang Isa. Ia tonna kitami Puang Isa to Natanael nakuamo mpau, "Inde'mi to tomassipa' to-Israel tongan, te'da lalo pangnguraga lan kalena!" 48 Mekutanami Natanael nakua, "Umbora takua nnissenna'?" Mebalimi Puang Isa nakua, "Te'dapa natambaiko Filipus, kukitamoko jiong garonto' ara." 49 Nakua pole' omo Natanael, "Oo Guru, Anak Allataalaki'. Kita'mo rajana to-Israel." 50 Nakua Puang Isa, "Iara mumatappa' nasaba' kukuanko, 'Kukitako jiong garonto' ara.' Te'dapa nasipennapan joo mukitanna. Denpa to la'bi mala'bih na ia joo la mukita!" 51 Nakuapa Puang Isa ngkuanni tuu lako tau, "La miingaran tee kadang-Ku' kumua, la mikita to langi' titimbak na ia to malaeka'-Na Puang Allataala lao lisu jao mai langi' ratu lako Aku', Anak Mentolino." 2:1 Duang bongi mangkanna joo den tobotting jio kota Kana tana Galilea, na den todai to indo-Na Puang Isa jio. 2 Dipauan tooi Puang Isa sola anak gurun-Na naratu. 3 Ia tonna cappu'mo to anggoro', mangkadami indo-Na lako Puang Isa nakua, "Cappu'i anggoro'na." 4 Mebalii Puang Isa nakua, "Oo indo', danggi'pa suana'. Te'dapa nadete'i wattung-Ku' la mpangpeissenan kale-Ku'." 5 Nakua indo-Na Puang Isa ngkuanni to todisua, "Moi apa nasuan kamu', pugauk bangngi." 6 Den annan busu batu sigaja tonggo jio, dipasadia dipanii wai la dipenje'ne' situru' ada'na to-Yahudi. Ia to mesa' busu agi-agi la saratuh litere' issinna. 7 Nakua Puang Isa ngkuanni tuu lako todisua, "Issii wai tuu mati' busu." Napeponnoi tonganmi wai. 8 Nakua omo Puang Isa, "Siokki ci'di', mibawanni joo todipatoei sara." Malemi nabawan. 9 Nacobai joo wai menjajimo anggoro', apa te'da naissenni, kumua anggoro' pole umbora ia joo. Ia mandara to todisua nnissenni. Natambaii joo tobotting muane, 10 nakuanni, "Ia to tau napangngolo ia jolo' to anggoro' kaminang melo. Ia ke mangkami to tau mperasai to melona, mane'ri to biasanna. Apa ia to kita' tee, taanna to melona, ratu lako cappa'na pangmaroasan." 11 Jiomo kota Kana tana Galilea nanii Puang Isa mpugaukki joo tanda mejangngaran. Iamo joo tanda mejangngaran bungah napugauk, nanii mpangpekitan kamala'biran-Na, nakatappa'ii anak gurun-Na. 12 Ia tonna mangkamo joo, malemi Puang Isa lako kota Kapernaum sola indo-Na, sile'to-Na na anak gurun-Na, apa ba'tu pirang-pirang bongiri jio. 13 Ia joo wattu madoi'mo nadete' pangrameanna to-Yahudi disanga Allo Paskah, namale Puang Isa de' kota Yerusalem. 14 Naampa'i Puang Isa jio rante Bola Puang Allataala to pangdangkang sapisin, beke, bembala', sola jangan-jangan na tompasitongka doi' cumadokko jio. 15 Nnalami ulang Puang Isa nagaragai perambi, namane' nnula'i ngasanni to tau messun lan mai rante Bola Puang Allataala

sola sininna beken, bembala'na, na sapinna. Ia to doi' dipangpetongkan napessamboranni do' litak, namane' mbalittua'i to mejana. 16 Nakua ngkuanni to pangdangkang jangan-jangan, "Alai ngasanni tuu mati', danggi' mipasusii pasa' to Bola-Na Ambe'-Ku'." 17 Ta'pa naingaran anak gurun-Na to diuki' lan Sura' Allataala kumua, "Ee Puang, pangkabudaiian-Ku' lako Bola-Mi mpamalussu penawang-Ku'." 18 Ia to pekaamberan to-Yahudi nnewali Puang Isa nakuanni, "Tanda mejangngaran apara la tapugauk to mpamanassai kumua wa'dingki' mpugaukki susi tuu?" 19 Napebalii Puang Isa nakua, "Ro'pokanni tee Bola Puang Allataala, na tallung allora kunii mpake'deh pole'i." 20 Jangngahhi to pekaamberan to-Yahudi nakuanni, "Wah, patang pulo annan taunna dinii nggaragai tee Bola Puang Allataala, antakullei la mpake'dehhi tallung allora?" 21 Apa ia to nasanga Puang Isa Bola Puang Allataala, batang kale-Na Ia. 22 Mangkamira tuo pole' Puang Isa jio mai kamatean-Na, namane' nningaranni anak gurun-Na kumua mangkamo napau joo. Mane'ri nakatappa'i to apa diuki' lan Sura' Allataala sola to apa mangka napau Puang Isa. 23 Jao unapi kota Yerusalem Puang Isa tonna pangramean Paskah, na buda tau matappa' lako kale-Na, sanga nakitai to tanda mejangngaran napugauk. 24 Apa ia to Puang Isa te'da nakatappa'ii tuu lako tau, nasaba' naissen ngasan to penawanna tau. 25 Te'da naparallu dipangpeissenan lako Puang Isa kumua matumba sipa'na to toline, nasaba' naissen jolo Ia to apa lan penawanna tau.

3:1 Den to-Farisi disanga Nikodemus, mesa' pekaamberan to-Yahudi. 2 Ratu bongii lako Puang Isa nakua ngkuanni, "Ee Guru! Kiissen kumua nasuaki' Puang Allataala ratu menjaji guru, nasaba' moi mesa' tau te'da ngkullei mpugauk tanda mejangngaran susi to tapugauk, ke te'da na Puang Allataala mpakuasai." 3 Napebalii Puang Isa nakua, "Ingaranni! Moi mesa' tau te'da nawa'ding menjaji umma'-Na Puang Allataala lan kaparentan-Na, ke te'dai nadijajian pole'." 4 Nakua Nikodemus ngkuanni, "Umbo susi to tau la dijajian pole' ke matuami? Wa'dingraka pole pole' tama ba'tangna indona, anna dijajian pole'?" 5 Napebalii Puang Isa nakua, "Ingaranni! Ia ke te'da nadijajian pole' to tau jio mai wai sola Roh Allataala, te'da nawa'ding menjaji umma'-Na Puang Allataala lan kaparentan-Na. 6 Ia to toline najajian padanna toline nang toline ia, apa ia to katuoan baru ditarima pole jio mai Roh Allataala. 7 Danggi' mijangngah, ke kukuan kamu', 'La dijajian pole' kamu'." 8 Ia to angin mangngiri' te'da dikita malena. Tasa'ding to onngohna, apa te'da taissenni kumua umbo nanii ratu, na umbo nanii male. Susi toomi to tontarima katuoan baru pole jio mai Roh Allataala." 9 Mebalimi Nikodemus nakua, "Matumbai nawa'ding susi joo?" 10 Mebalimi Puang Isa nakua, "Oo, gurunnako to-Israel anna te'da muissenni battuananna tee kadang-Ku'! 11 Katappa'i, kipau to apa kiissen sola kipangpeissenan to apa kikitamo, apa te'da mitarimai. 12 Ia una to apa lan lino kupau na te'da mikatappa'ii, ia pole'raka ke apa jao suruga milangkatappa'ii! 13 Na moi mesa' tau te'dapa ia endek de' suruga, apa mane' Aku'ra tee, Anak Mentolino, to pole jaomo mai. 14 Susi Nabi Musa tonna palakoi kaju to ulah tambaga napamajaoi jio padang pallawangan tonna anu', susi toda Aku' Anak Mentolino, la dipamajaona', 15 anna ia to tomatappa' lako Aku', la nampa' katuoan melo te'da cappa'na. 16 Liwa' napakamoja' Puang Allataala to toline. Iamo joo nasuai to Anak tungga'-Na mpangben sunga'-Na naputuoi toline. Na ia to tomatappa' lako, te'da nalamasolang, apa la nampa' katuoan melo te'da cappa'na. 17 Nasuai Puang Allataala to Anak mentama lino, te'da anna la sessai to toline, apa la napasalama'ri. 18 Ia to ngkatappa'ii, te'da naladisessa, apa ia to tote'da namatappa', la dipabalahhi to dosana, nasaba' te'da nakatappa'ii to Anak tungga'-Na Puang Allataala. 19 Iamo tee dinii mpasalai to toline kumua ratumo tama lino to arrang nnarrangngi, iamo to Anak, apa la'bi nakabudai to kamalillinan, iamo to kagajatan, nasaba' gaja'i to panggaukana. 20 Ia to tompugauk panggaukan gaja' nakaba'ci to arrang. Iamo nate'da naratu jio to nanii arrang, nakua nate'da nakitai tau to panggaukan gaja'na. 21 Apa ia to tompugauk pakkaeloran-Na Puang

Allataala, ratu ia lako arrang, anna menjaji manassa to kumua ia to panggaukanna situru'mo pakkaeloran-Na Puang Allataala." 22 Mangkai joo malemi Puang Isa lako tana Yudea sola anak gurun-Na, natorro jio ba'tu pirang-pirang allo njio' tau. 23 Ia joo wattu te'dapa naditarungku Nabi Yahya. Njio' tau jio kampong Ainon, sikandoppi' kampong Salim, sanga buda wai jio, nabuda too tau ratu madoang dijio'. 25 Den ba'tu pira-pira to anak gurunna Nabi Yahya sipekka mesa' to-Yahudi, ssipekkaii to atoran pangje'nesan to-Yahudi. 26 Malemi lako Nabi Yahya to anak gurunna ngkuanni, "Ee Guru, ia to tau tasolan jio sambali'na Sa'dan Yordan, to tapakitankan, njio' todami Ia tau tee too, namale lako ngasanmi to tau." 27 Mebalimi Nabi Yahya nakua, "Moi mesa' apa te'da naampui tau, ke te'da na Puang Allataala mbenni jao mai suruga. 28 Na misa'ding kalenamo kukua, 'Tangngiana' Raja Mangpasalama', apa disuara' njoloanni mpasadia lalan.' 29 Susinna jio pangmaroasan tobotting, tobotting muane ia to majao, sanga ia puangna tobotting baine. Ia to soba'na mesa' ke'deh nasikandoppitan, liwa' sannang ssa'dingngi to gamaranna tobotting muane. Ia tee aku' susira' soba'na tee tobotting muane. Liwa'na masannang tee too, nasaba' budamo tau ratu lako Puang Isa. 30 Sipato' Ia la samajao-jaona, na aku' la samajiong-jiongna." 31 Ia to Puang Isa, iamo to pole jao mai suruga, najaonanni ngasan to sininna apa. Ia to topole jio mai lino, direken ia to lino, namangkada to lino too. Apa Puang Isa pole jao mai suruga, najaonanni to sininna apa. 32 Napamanassamo to apa mangka nakita sola nasa'ding, apa moi mesa' tau cia' ntarimai to kadan-Na. 33 Ia to tontarimai joo kadan-Na Puang Isa, naakui kumua tongan to kadan-Na Puang Allataala, 34 nasaba' Puang Isa nasua Puang Allataala mpangpeissenan kadan-Na, napangben pissenmo Puang Allataala to Roh Allataala lako Puang Isa. 35 Napakamoja' Ambe' to Anak, jaji sininna apa napangben ngasanmo nakuasai Anak. 36 Na ia to tomatappa' lako Anak, la nnampa' katuoan melo te'da cappa'na. Apa ia to tote'da naturu'i to pakkaeloran-Na Anak, te'da nalannampa' katuoan melo, apa la nasessa tarruh Puang Allataala.

4:1 Nasa'dingmi to-Farisi kumua la'bi buda tau najio' Puang Isa naturu'i, na ia tonturu' Nabi Yahya. 2 Sitonganna te'da na Puang Isa njio' tau, apa anak gurun-Nari. 3 Na ia tonna issenmi Puang Isa kumua nasa'dingmi to-Farisi joo, ssalaimi tana Yudea, napole re' tana Galilea. 4 Apa lan kalingkan-Na Puang Isa re' tana Galilea la nnola lakori tana Samaria. 5 Agi-agi tatte' sangpulo dua ratumi lako mesa' kota jio tana Samaria disanga Sikhar, siandah padangna Yakub to mangkamo natawan anakkana tonna anu' to disanga Yusuf. Den bubunna Yakub jio. Gaja bo'jo'i Puang Isa lumingka tangnga allo nacumadokko jio sa'dena joo bubun. 7 Nata'pa tarruh tama kota to anak gurun-Na nnalli kande. Ratumi mesa' to baine to-Samaria la mewai. Nakua Puang Isa ngkuanni, "Ee indo', wa'dingraka mubenna' wai la kuiso'." 9 Jangngahhi joo baine, sanga to-Yahudi na to-Samaria te'da nasisumuan. Iamo joo nakua kumua, "Oo, na to-Yahudiki', na to-Samariana', antapeta'daina' wai diiso'." 10 Mebalimi Puang Isa nakua, "Te'da muissenni to barakka'-Na Puang Allataala na te'da too muissen kumua indara' tee mpeta'daiko wai diiso'. Ia ke la muissenni, iko pole'ra la mpeta'da wai lako Aku', angkubenko wai mangpatuo." 11 Nakua joo baine ngkuanni, "Ee Puang, napole umbo la tani nnampa'i joo wai mangpatuo, na te'da siok taampui, anna liwa' mandalan tee bubun. 12 Ia tee bubun natawankan tojoloki' Yakub tonna anu'. Na moi ia wai lan toda mai ntee bubun naiso' sola anakkana na patuoanna. Tasangaraka la'bi majaoki' na ia joo tojoloki' Yakub?" 13 Mebalimi Puang Isa nakua, "Ia to tonniso'i tee wai bubun, la mawakke unapa ia. 14 Apa ia to tonniso'i to wai la kupangben, te'da lalomo nalamawakke. Sanga ia joo wai la kubenni la menjaji susi kalimbuah tangmate lan kalena na lolong messun mbenni katuoan melo te'da cappa'na." 15 Nakua joo baine ngkuanni, "Ee Puang, tabenna' tuu wai, nate'damo kumawakke, nadanggi' kuratu punala ssiok wai ntee." 16 Nakua Puang Isa ngkuanni, "Malemoko ntambaii to balimmu muratu ssolanni ntee." 17

Mebalii nakua, "Te'da aku' balingku'." Nakua Puang Isa, "Tongan tuu kadammu kumua te'da balimmu. 18 Pellimamoko botting, na ia to muane musolan tee too, tangngia balimmu. Jaji tongan to kadammu." 19 Nakua joo baine ngkuanni, "Ee Puang, kukanassamo tee too, kumua nabiki'. 20 Ia to tojoloki' ssompa Puang Allataala jao ntee buntu, apa mikua kamu' to to-Yahudi jaori kota Yerusalem to nanii tau massompa." 21 Nakua Puang Isa ngkuanni, "Ee indo', katappa'ina', la den wattunna ia to tau ssompa Ambe' te'da na jao manda ntee buntu, te'da too na jao manda kota Yerusalem. 22 Kamu' to to-Samaria ssompa apa te'da miissenni, na ia to kami' to-Yahudi ssompakan to apa kiissen, nasaba' ia to Tomangpasalama' pole jiori mai to-Yahudi. 23 Apa nadete'mi wattunna, na wattunnamo tee too to kumua, pangpatuju pole jio mai Roh Allataala lako tau anna te'da nasala ke ssompai Ambe', sanga iamo to susi joo napumasannang. 24 Kuasan-Na mandara Roh Allataala nawa'ding tau ssompa Puang Allataala situru' katonganan-Na, nasaba' Roh to Puang Allataala." 25 Nakuamo joo baine lako Puang Isa, "Kuissen kumua la ratui to Raja Mangpasalama' to disanga Almaseh. Na ia ke ratumi, Iamo mpamanassan ngasanki' to sininna apa." 26 Nakua Puang Isa ngkuanni, "Na Aku'mo tee to musipangkadan." 27 Ia joo wattu ratumi to anak gurun-Na pole nalli kande, nasijangngaran ngkitai to Puang Isa sipangkada joo baine. Apa te'da bangngi moi mesa' mekutana lako joo baine kumua, "Apara parallummi indo'," ba'tu mekutana lako Puang Isa kumua, "Ciapari tasipangkada joo baine?" 28 Napatorroi busunna joo baine, napole lako kota mpauanni to tau jio 29 nakua, "Male kamu' ngkitai, den tau ntuu jio. Naissen ngasan sininna to apa mangkamo kupugauk. Ba'tu tangngiamora Ia joo to Raja Mangpasalama'?" 30 Messunmi tee lako tau lan mai kota namale lako to nanii Puang Isa. 31 Ia joo wattu natambaimi anak gurun-Na to Puang Isa nakua, "Ee Guru, takumandemo!" 32 Apa mebalii Puang Isa nakua, "Den kande-Ku' to te'da miissenni." 33 Mangpamulami to anak gurun-Na sikutana-tana nakua, "Denraka tau mbawanni kinande?" 34 Nakua omo Puang Isa, "Ia to kande-Ku', iamo to nturu' pakkaeloran-Na Puang Allataala angkumangkai tooi to jaman nasuanna'. 35 Mikua patang bulanpi namane' peparean. Apa kukuan kamu': Kitari, siririanmo to uma, sadia la dipeparei. 36 Ia to tompare mangpamulami ntarima bassena anna wa'ding pada masannang to tomantanan sola to tompare. Ia to apa napeparei, iamo to tontarima katuoan melo te'da cappa'na. 37 Tongan tee sambenan kada to kumua, 'Laen to tomantanan na laen to tompare.' 38 Kusua kamu' male mpeparei joo uma to tangmikabo'jo'i, tolaen mangjama jio, na kamu' ntarimai to assele'na." 39 Buda to-Samaria lan joo kota memmatappa' lako Puang Isa, nasaba' kadanna joo baine kumua, "Napauan ngasanna' sininna to apa mangkamo kupugauk." 40 Ia tonna sitammumo tuu lako to-Samaria na Puang Isa, napeta'dai anna torropa sola. Jaji torro unapi jio duang bongi. 41 La'bi budapa to tau matappa', nasaba' pangngajah-Na. 42 Nakua tuu lako tau ngkuanni joo baine, "Matappa'mokan tee too, tangngia ia manda to kadammu lako kami', apa kisa'dingmo kami' to pangngajah-Na, na kiissen kumua Iamo mpasalama' tolino." 43 Duang bongii torro Puang Isa jio tana Samaria, namane' mpatarruh kalingkan-Na re' tana Galilea. 44 Den ia napau Puang Isa nakua, "Te'dapa ia naden nabi dikasiri' jio kampongna." 45 Ia tonna ratumo re' tana Galilea, masannangngi to tau jio ntarimai, sanga jaoi kota Yerusalem sola ngasan tonna pangramean Paskah anna kita ngasanni to apa napugauk Puang Isa. 46 Pole pole'mi Puang Isa lako kota Kana jio tana Galilea, to nanii mpupennanggoro' wai. Den mesa' tomangparenta jio kota Kapernaum sikandoppi' kota Kana masaki anakkana. 47 Ia tonna sa'dingmi joo tomangparenta kumua ratu pole'mi Puang Isa jio mai tana Yudea, malemi mpessitammuii nameta'da tulung, namale do' kota Kapernaum mpamalagahhi joo anakkana to la mate mandamo. 48 Nakua Puang Isa ngkuanni joo tomangparenta, "Ia ke te'da mikita tanda mejangngaran, te'da mimatappa'." 49 Mebalii joo tomangparenta nakua, "Oo Puang, madoi'ki' dikka' male ta'bulu' te'da unapa namate joo anakkaku'." 50 Nakuamo Puang Isa lako, "Polemoko,

malagahmi to anakkamu." Nakatappa'i joo tau to kadan-Na Puang Isa, napole. 51 Mangtangnga lalanmi pole lako bolana, natammuimi kaunanna napauanni nakua, "Malagahmi to anakkata'." 52 Mekutanai joo tomangparenta nakua, "Tatte' pirara namammula te'da namakula' kalena?" Mebalii nakua, "Sangbo' agi-agi tatte' mesa'." 53 Naingaranmi ambe'na kumua iamo joo wattu nakuanni Puang Isa kumua, "Malagahmi to anakkamu." Memmatappa'mi sintong repokkona. 54 Iamo joo tanda mejangngaran mangpenduan napugauk Puang Isa jio tana Galilea, mangkanna pole jio mai tana Yudea.

5:1 Mangkai joo, den pangrameanna to-Yahudi, namale Puang Isa de' kota Yerusalem. 2 Den mesa' kollang jao kota Yerusalem sikandoppi' babangan to disanga Babangan bembala', den lima lalan dideai ngguririkkii. (Ia joo kollang lan basa Ibrani disanga Betesda.) 3 Buda tomasessa simammasan jio ntuu joo lalan, susinna tomasaki, tobuta, tokeppang na tokupi'. [Pada ntajanni umbo wattu na tigonggang joo wai jiong kollang. 4 Sanga sipissen-pissen namellao do' to malaeka'-Na Puang nagonggangngi to wainna. Na ia to tokaminang jolo mendo', ke tigonggangmi, malagahhi jio mai sakinna.] 5 Den mesa' muane jio tallung pulomo karua taunna kupi'. 6 Mamma' bangngi jio, nakitai Puang Isa na naissen kumua liwa'mo masainna kupi'. Nakutanai Puang Isa nakua, "Madoangrokoka malagah?" 7 Mebalii joo tokupi' nakua, "Ie' Puang, te'da dikka' tompado'na' kollang, ke tigonggangngi to wainna. Mane' la malena' lako, najoloimo' tau." 8 Nakuamo Puang Isa ngkuanni, "Ke'dehmoko, angka'i tuu ampahmu, mulumingka." 9 Ia bang unamo joo wattu ta'pa ke'dehmi, naangka'i to ampahna, nalumingka. Ia joo jaji tonna Allo Katorroan. 10 Iamo joo na ia to pekaamberan to-Yahudi ngkuanni joo to te'damo nakupi', "Allo Katorroan tee allo, te'da muwa'ding mpassan ampahmu." 11 Apa mebalii nakua, "Ia to tompalumingkana' nena' ssuana' nakua, 'Angka'i ampahmu mulumingka.'" 12 Nakutanai pole'i nakua, "Indara joo tongkuanko angka'i ampahmu mulumingka?" 13 Apa te'da naissenni inda tompalumingkai, nasaba' ta'pa menta'dei Puang Isa mentama tangnga-tangngana tobuda. 14 Ia tonna sitammu pole' omo lan Bola Puang Allataala nakuamo Puang Isa, "Malagahmoko tuu too, danggi'mo mupugauk pole' dosa anna danggi' mumasessa pole' to la'bi mabanda'." 15 Messunmi joo tau namale mpauanni to pekaamberan to-Yahudi nakua, "Puang Isa to mpalumingkana'." 16 Iamo joo na ia to pekaamberan to-Yahudi nnangah lalan la mpakario-rio Puang Isa, nasaba' napugaukki joo tonna Allo Katorroan. 17 Apa nakua Puang Isa ngkuanni, "Ratu lako too allo mangjama tarruh to Ambe'-Ku', jaji moi Aku' mangjama tarruh todana'." 18 Iamo tee to kada gaja mpamasumanga' pekaamberan to-Yahudi nnangah lalan la mbuno Puang Isa. Te'da na ia manda to ntengkai atoran Allo Katorroan, apa ia toomo to nakua, "Ambe'-Ku' to Puang Allataala." Nasaba' ia ke susii joo, mpapadai kalena Puang Allataala. 19 Napebalii Puang Isa joo pekaamberan to-Yahudi nakua, "La miingaran tee kadang-Ku' kumua, ia tee Aku' Anak Allataala, te'da kuwa'ding mpugauk apa situru' pakkaeloran-Ku', ke te'da na Ambe'-Ku' kukita mpugaukki. Sanga apa to napugauk Ambe'-Ku', ia todamo kupugauk. 20 Napakitan ngasanna' sininna to apa napugauk Ambe', sanga napakamoja'na'. Na la napakitan pole'pa' tanda mejangngaran to la'bi matonggo ammijangngah. 21 Susi to Ambe'-Ku' mpatuo tomate, nabenni katuoan melo te'da cappa'na, susi todami Aku' Anak mpangben katuoan melo te'da cappa'na lako ia to tokukadoangngi. 22 Moi mesa' tau te'da ia nara'tah Ambe' to kara-karana, apa sininna kuasa rra'tah kara-kara napangben ngasanmo lako Aku' Anak. 23 Napugaukki Ambe' susi joo, nakua nakasiri'na' sininna tau, susi tau ngkasiri' Ambe'-Ku'. Ia to tocia' ngkasiri'na', te'da toda nakasiri'i Ambe'-Ku' to ssuana'. 24 La miingaran tee kadang-Ku' kumua, ia to tompesa'dingngi to kadang-Ku', namatappa' lako to tossuana', iamo tonnampui katuoan melo te'da cappa'na. Te'damo ia naladisessa. La'pahmi jio mai kamatean, anna nampa' katuoan melo te'da cappa'na. 25 La

miingaran kumua, la nadete'mi wattunna, na sitonganna wattunnami tee too, kumua ia to tomate la ssa'ding gamarang-Ku', tee Aku' Anak Allataala, na ia to tossa'dingngi la tuo pole'. 26 Susi Ambe'-Ku' makuasa mpatuo pole' tomate, susi toda Aku' naben kuasa mpatuo tomate. 27 Mangka toomo mpangben kuasa lako Aku' la rra'tah kara-karana toline, nasaba' Aku'mo Anak Mentolino. 28 Danggi' mijangngah ssa'dingngi tee, nasaba' la nadete'mi wattunna kumua sininna to tomatemo ssa'ding gamarang-Ku'. 29 Na ia to tomelo panggaukanna la messun lan mai lamunan anna tuo melo te'da cappa'na, apa ia to togaja' panggaukanna la messun too lan mai lamunan anna disessa." 30 Mpatarruhhi kadan-Na Puang Isa nakua, "Te'da kuwa'ding mpugauk apa situru' pakkaeloran-Ku'. Rra'tahna' kara-karana toline susi to naparentanna' Ambe'. Maruruh to pangra'tah-Ku', nasaba' te'da naeloh-Ku', apa pakkaeloran-Na Ambe' to ssuana'. 31 Ia ke la Aku' bang mpauai kumua, 'Ambe' to ssuana", te'da mikatappa'ii to apa kupau. 32 Apa den Ambe'-Ku' mpauai kumua, 'Kusuako', na kuissen kumua tongan to napau. 33 Na mangkamo kamu' ssua tau lako Nabi Yahya. Na tonganmo joo kadanna mpauna'. 34 Apa sitonganna te'da kuparallu natongan toline, apa kupangngingaran kamu' tee kukua ammidipasalama'. 35 Ia to Nabi Yahya susi palita dukku mangngarrang. Na ia joo kadanna susi arrang, apa cingga'tu'ra kamu' masannang ntarimai. 36 Apa den ia la'bi matonggo ntongananna' na ia to kadanna Nabi Yahya. Iamo to jaman napangparentan Ambe' lako Aku' la kumangkai, ia toomo ssa'bii kumua Ambe'-Ku' to ssuana'. 37 Na denpa ia to la'bi matonggo, iamo to Ambe'-Ku' to ssuana', Iamo ntongananna'. Te'dapa misa'dingngi gamaran-Na, ba'tu ngkitai lindo-Na. 38 Te'da mikatappa'i to kadan-Na Puang Allataala, nasaba' cia' kamu' ngkatappa'ina' tee Aku' to nasua. 39 Mpelajahhi kamu' issina Sura' Allataala, nasaba' misangai kumua iamo joo mipugauk ammiampa' katuoan melo te'da cappa'na. Na moi Sura' Allataala, Aku' bang una to napau, 40 apa cia' kamu' ratu lako kale-Ku', ammiampa' katuoan melo te'da cappa'na. 41 Te'da kuparallu nakasiri' toline. 42 Kuissen kamu' kumua te'da mipakamoja' Puang Allataala. 43 Ratuna' napakuasa Ambe'-Ku', apa cia' kamu' ntarimana'. Apa mitarima ke den tau laen ratu mpukuasa kuasanna. 44 Umbo la mikua matappa' lako Aku', ke nnangahra kamu' kadipujian jio mai padammi toline, na te'da miangahhi to kadipujian pole jio mai Puang Allataala te'da susinna. 45 Danggi' misangai kumua la kupasala kamu' jio olo-Na Ambe'. Ia to la mpasala kamu', Nabi Musara to misanga la ntulung kamu'. 46 Ia ke la matappa' tongan kamu' lako Nabi Musa, tantu la matappa' too kamu' lako Aku', sanga Aku'ra to napau Nabi Musa lan sura'na. 47 Apa ia ke te'da mikatappa'ii to apa napau Nabi Musa, te'da too mikatappa'ii to apa kupau."

6:1 Mangkai joo malemi Puang Isa lian sambali'na Tasik Galilea to disanga too Tasik Tiberias. 2 Gaja buda tau mpeundii, sanga nakitamo to tanda mejangngaran napaden ke mpamalagahhi tomasaki. 3 Anna endek de' buntu-buntu Puang Isa, nacumadokko jao sola anak gurun-Na. 4 Ia joo wattu madoi'mo nadete' to pangrameanna to-Yahudi disanga pangramean Paskah. 5 Mengkita menggurikmi Puang Isa nasiassa'-assa' bangmi to tau ratu lako Ia, mangkadami lako Filipus nakua, "Umbomo la dinii nalli kande nawa'ding kumande ngasan tee tau?" 6 Sitonganna naissenmo Puang Isa to apa la napugauk, apa naanggai'ra mangkada susi joo, nasaba' madoangngi nnuji kamatapparanna Filipus. 7 Mebalii Filipus nakua, "Na moi dua ratuh dinar diallian roti tee tau pada budanna, te'dapa nalaganna' moi naditawai sisangti'pekra." 8 Den mesa' anak gurun-Na Puang Isa disanga Andreas, sile'tona Simon Petrus, mangkada nakua, 9 "Inde' to pea muane mbawa lima roti na dua bale, apa la siagiraka nakande tee tau pada budanna?" 10 Nakua Puang Isa, "Suai tuu mati' tau nacumadokko." Jaji cumadokkomi joo tobuda mpennampah reu, sanga buda reu jio. Agi-agi den limang sa'bu tau ke muane manda dibilang. 11 Naalai Puang Isa joo roti, namangkurru sumanga' lako Puang Allataala. Mangkai joo natawa-tawanmi tobuda joo roti, namane' ntawa-tawan

tooi joo bale, nakumande to tau sabarahna. 12 Ia tonna barahmo to tau, nakuamo Puang Isa lako anak gurun-Na, "Rempunni to torrora, danggi' nasajang." 13 Napasirempunni naden sangpulo dua baku' ponno to torrora joo lima roti nakande tobuda. 14 Ia tonna kitami tobuda joo tanda mejangngaran napaden Puang Isa, nakuamo, "Ia tonganmo tee to nabi napau Puang Allataala tonna anu' la ratu tama lino." 15 Naissen Puang Isa kumua la ratui joo tobuda la mparukui menjaji rajana. Iamo joo namale messarak de' buntu. 16 Ia tonna la bongimo malemi do' randan tasik to anak gurun-Na Puang Isa. 17 Malillinmi na te'da unapa naratu to Puang Isa lako to nanii anak gurun-Na, iamo joo naendek de' lopi to anak gurun-Na, nalamban mangnguju lian kota Kapernaum. 18 Mangpamulami to bombang, sanga mangngiri'mi to angin bara'. 19 Agimo lima iarika annan kilo nanii manglopi, mane'ri ngkitai to Puang Isa lumingka jao wai mpendete'i to lopinna, anna silajatan to anak gurun-Na. 20 Apa nakua Puang Isa ngkuanni, "Ee, danggi' mimalaja!' Aku' tee." 21 Ia tonna sa'dingmi anak gurun-Na to gamaran-Na, masannangmi ntarimai napaendekki de' lopi, nata'pa ratumo lako randan tasik to napangngujui. 22 Masawanna joo too, naissenmi tobuda to torropa sambali'na tasik kumua mesa'ra to lopi jio, namalemi napake anak gurun-Na Puang Isa, apa te'da namale Puang Isa. 23 Apa ia joo wattu denmi ba'tu pira-pira lopi ratu jio mai kota Tiberias nakenden sikandoppi' to nanii mangka ngkurru sumanga' roti Puang Isa nakande tobuda. 24 Ia tonna kitami tobuda kumua te'damo Puang Isa jio, na moi toda anak gurun-Na, endek todami de' joo lopi namale lako kota Kapernaum nngangah Puang Isa. 25 Ia tonna ampa'mi tobuda to Puang Isa jio sambali'na tasik, mekutanami lako nakua, "Oo Guru, pira'ra taratu inde'?" 26 Mebalimi Puang Isa nakua, "La miingaran tee kadang-Ku' kumua, iara miangahna', sanga barahmo kamu' mangka ngkande roti, tangngia nasaba' miissenni apa battuananna joo tanda mejangngaran kupugauk. 27 Danggi' mimangjama nngangahi to kande la cappu' ba'tu buruk. Apa iara miangah to kande te'da nalaburuk, to la mben kamu' katuoan melo te'da cappa'na. Ia joo kande, iamo to la kuben kamu' Aku', Anak Mentolino, sanga mangka napangpeissenan Ambe'-Ku' Puang Allataala kumua natarimana'." 28 Mekutana omi lako Puang Isa nakua, "Apara nakadoangngi Puang Allataala la kipugauk?" 29 Mebalii Puang Isa nakua, "Iamo tee to nakadoangngi Puang Allataala jio mai kalemi: la matappa' kamu' lako kale-Ku' kumua Aku'mo to nasua Puang Allataala." 30 Mekutana pole' omi lako Puang Isa nakua, "Ia ke susii tuu, tanda apara tapugauk kikitai, angkiwa'ding ngkatappa'iki'? Apara la tapugauk? 31 Ia to tojolota' mangka ngkande kande disanga manna jio padang pallawangan, susi to diuki' lan Sura' Allataala kumua, 'Nabenni kande jao mai suruga nakandei.' " 32 Nakua Puang Isa ngkuanni, "La miingaran tee kadang-Ku' kumua, tangngia Nabi Musa tonna anu' to mben kamu' kande jao mai suruga, apa Ambe'-Ku' Ia to mben kamu' kande tongan jao mai suruga. 33 Na ia to kande napangben Puang Allataala, Aku'mo to mellao jao mai suruga, na mpangben katuoan melo te'da cappa'na lako tolino." 34 Nakua omo tuu lako tau ngkuanni, "Oo Puang, taben punalakan joo kande." 35 Nakua omo Puang Isa, "Aku'mo kande to mben katuoan tolino. Ia to toratu lako Aku', te'da tarruhmo nalatangbarah. Ia to tomatappa' lako Aku', te'da tarruh toomo nalamawakke. 36 Apa mangkamo kamu' kukuan, 'Moi mikitamo, te'da mimatappa'.' 37 Sininna to tonapangben Ambe' lako Aku', iamo la ratu lako kale-Ku'. Na moi inda ke ratumi, te'da kutanglantarimai. 38 Sanga mellaona' jao mai suruga, tangngia kumua pakkaeloran-Ku' la kupugauk, apa pakkaeloran-Na Ambe'-Ku' to ssuana'. 39 Iamo tee pakkaeloran-Na to Ambe' to kumua sininna to tau nabenmo', moi mesa' te'da nalamasolang, apa la kupatuo pole' ke Kiama'mi lino. 40 Na pakkaeloran-Na too, to kumua ia to tonnissenmi kumua Aku'mo Anak Allataala nakatappa'ina', la ntarima katuoan melo te'da cappa'na, na la kupatuo pole' ke Kiama'mi lino." 41 Sipangnuku-nukuanni to to-Yahudi lako Puang Isa, sanga ia to nakua, "Aku'mo kande to mangka mellao jao mai suruga." 42 Pada nakuamo, "Ah, Iamo Puang Isa to anakkana Yusuf. Kiissen to

tomatuan-Na! Matumbai nawa'ding kumua, 'Mellaona' jao mai suruga?' " 43 Nakua Puang Isa ngkuanni, "Danggi' misipangnuku-nukuan. 44 Moi mesa' tau te'da ngkullei ratu lako Aku', ke te'da na Ambe'-Ku' to ssuana' mpupembalikki to penawanna. Na ia to toratu lako Aku', la kupatuo pole' ke Kiama'mi lino. 45 Den diuki' lan sura'na nabi kumua, 'La napaggurui Puang Allataala sininna joo tau.' Iamo joo ia to tompesa'dingngi Ambe', la ratu lako Aku'. 46 Ia joo tangngia battuananna kumua denmo tau mangka ngkita Ambe'-Ku', saliwanna mane' Aku' mandara, to pole jio mai Puang Allataala. 47 La miingaran tee kadang-Ku' kumua, ia to tomatappa' nnampui katuoaan melo te'da cappa'na. 48 Aku'mo kande to mpatuo tau. 49 Mangkamo to tojolomi ngkande kande disanga manna tonna anu' jio padang pallawangan, namate unai. 50 Apa te'da nasusi joo to kande mellao jao mai suruga. Ia to tongkandei joo kande, te'damo nalamate. 51 Aku'mo kande to mellao jao mai suruga, kande to naputuo tau. Ia to tongkandei tee kande, la tuo tarruhhi. Ia to kande la kuben tau lan lino naputuo, iamo tee batang kale-Ku'." 52 Ia tonna sa'dingngi to-Yahudi joo kadan-Na, napada ia sipekka nakua, "Umbo nakua tee tau wa'ding la mbenki' batang kale-Na takande?" 53 Iamo joo nakua Puang Isa ngkuanni, "La mikatappa'i kumua, ia ke te'da mikandei to batang kale-Ku' na te'da miiso'i to rara-Ku' Aku', Anak Mentolino, te'da miampui katuoaan tongan. 54 Ia to tongkande batang kale-Ku' sola tonniso' rara-Ku', iamo to nnampui katuoaan melo te'da cappa'na na la kupatuo pole' ke Kiama'mi lino. 55 Nasaba' ia to batang kale-Ku', iamo kande tongan, na ia to rara-Ku', iamo apa diiso' tongan. 56 Na ia to tongkande batang kale-Ku' na nniso' rara-Ku', da'tanni memmesa' sola Aku' na Aku' toda memmesa' sola ia. 57 Ia to Ambe'-Ku' to ssuana', Iamo naputuo tau. Susi Aku' tuo jio mai kale-Na, susi toomi to tongkande batang kale-Ku', la tuo jioi mai kale-Ku'. 58 Mangkamo nakande tojolomi to kande disanga manna, namate unai. Apa ia to tongkandei tee kande kubenni, te'damo nalamate, apa la tuo tarruhmo, sanga Aku'mo tee to kande mellao jao mai suruga." 59 Ia ngasanmo tee napau Puang Isa tonna mangngajahhi lan bola passambajangan jio kota Kapernaum. 60 Ia tonna mangkamo to tobuda ssa'dingngi joo kadan-Na Puang Isa, budai to tonturu'i kumua, "Ah, gaja sussa tee pangngajah, na indara ia la ntarimai!" 61 Naissen Puang Isa kumua sipangnuku-nukuanni tuu lako tau nakuanni, "Misa'dinganraka tee kadang-Ku'? 62 Na umbomo susi jajinna ke mikitana' Aku', Anak Mentolino, endek pole' de' ngenan jolo-Ku'! 63 Roh Allataala to naputuo tau. Te'da lalo pakullena to toline. Ia tee kada kupauan kamu', iamo kadan-Na Roh Allataala to mpangben katuoaan. 64 Apa den unapa kamu' to te'dapa mimatappa'." Naissen jolomo Puang Isa kumua indara to la cia' ngkatappa'ii, sola indara to la mpangpejokkoanni. 65 Nakua Puang Isa, "Iamo joo mangkamo kamu' kukuan, 'Moi mesa' tau te'da nakullei ratu lako Aku', ke te'da napuelohhi Ambe'-Ku'." 66 Mammula joo wattu buda tau mboko'i pole'i, na cia'mo nturu'i. 67 Mekutanami Puang Isa lako to sangpulo dua anak gurun-Na nakua, "La male todamora kamu'ka ssalaina'?" 68 Mebalimi Simon Petrus nakua, "Oo Puang, inda opara la kinii male? Na Kita' mandara to mpau kada mpangben katuoaan melo te'da cappa'na. 69 Matappa'mokan na kiissenmo kumua Kita'mo to pesua mattantun-Na Puang Allataala." 70 Mebalimi Puang Isa nakua, "Aku'ra to mpilei kamu' tee tau sangpulo dua. Apa den mesa' tonatamai setang lan tangnga-tangngami." 71 Ia to nasanga Puang Isa, iamo joo Yudas anakkana Simon Iskariot. Sanga moi na ia joo Yudas sala mesa'na jio mai to sangpulo dua anak gurun-Na, apa iamo la mpangpejokkoanni.

7:1 Mangkai joo, malemi Puang Isa ngguririkki tana Galilea. Cia'mi pole lako tana Yudea, sanga ia to pekaamberan to-Yahudi jio nnangah bangmo lalan madoang la mbunoi. 2 Ia joo wattu madoi'mo to pangramean to-Yahudi disanga pangramean Pondo' Daun. 3 Iamo joo nakua to sile'to-Na ngkuanni, "Salaimi tee tana Galilea, mupolemo sau' tana Yudea, nakita tooi to tonturu'ko to tanda mejangngaran mupugauk. 4 Te'da ia nabuniananni tau to apa napugauk, ke madoangngi

mentokaissenan. Jaji ia ke mpugaukko tanda mejangngaran, mpangpekitanroko kale-Mu lako tobuda!" 5 Iamo namangkada susi joo to sile'to-Na, sanga moi ia te'da toda nakatappa'ii. 6 Nakua Puang Isa ngkuanni, "Te'dapa nadete'i wattung-Ku'. Ia ke kamu', sininna wattu wa'ding ngasan minii male. 7 Te'da apa napusaba' tee tolino la ngkaba'ci kamu'. Apa ia ke Aku' nakaba'cimo', nasaba' tuli kukuanni kumua gaja' panggaukanna. 8 Jolomo kamu' male lako joo pangramean, te'da kulamale, sanga te'dapa nadete'i wattung-Ku'." 9 Susimi joo kadan-Na Puang Isa lako sile'to-Na, natorropa Ia jio tana Galilea. 10 Ia tonna laba'mo to sile'to-Na male lako pangramean, mane'ri undi Puang Isa, apa te'da naissenni tau. 11 Padai masainna jio pangramean, naangah tarruhhi pekaamberan to-Yahudi nakua, "Umbomira Ia?" 12 Buda tau ncurita buni bangngi. Den to mpau meloi nakua, "Tomelo Ia." Den too to mpau tangmeloi nakua, "Te'da na tomelo, tompalao sala tobuda." 13 Apa te'da tau barani mpau to tonganna, sanga malaja'i lako pekaamberan to-Yahudi. 14 Ia tonna pirang-pirang allomo joo pangramean, malemi Puang Isa lako rante Bola Puang Allataala namangngajahhi. 15 Sijangngaranmi to pekaamberan to-Yahudi namangkada kumua, "Ciapari na gaja macca Ia tee tau, na te'da namassikola?" 16 Mebalimi Puang Isa nakua, "Ia tee pangngajaran kuajaran kamu', pangngajaran pole jio mai Puang Allataala to ssuana', tangngia pangngajaran-Ku'. 17 Ia ke den tau madoang nturu' pakkaeloran-Na Puang Allataala, la naissen kumua pole umbora tee pangngajaran-Ku'. La naissen kumua pole jioraka mai Puang Allataala, iarika pangngajaran-Ku' Aku'. 18 Na ia to tompangpangngajaran ia kamaccanna, iamo to nnangaranra kadipujian kalena. Apa ia to tonnangaran kadipujian to tossuai, iamo to maruruh penawa, to te'da namangnguraga. 19 Mangkamo kamu' naben Nabi Musa to atorana-Na Puang Allataala tonna anu! Apa te'da bang kamu' nturu'i joo atorana-Na. Ciapari milambunona?" 20 Mebalimi to tobuda nakua, "Ah, tonatamaiki' setang! Indara la mbunoki?" 21 Nakua omo Puang Isa ngkuanni, "Mane' mesa'ra tanda mejangngaran kupugauk tonna Allo Katorroan, ammisijangngaranmo. 22 Napattantumo Nabi Musa kumua parallu misunna' ngasan to anakkami. Sitonganna ia joo atorana te'da napole jio mai Nabi Musa, apa pole jiora mai tojolota' tonna te'dapa najaji Nabi Musa. Na massunna' too kamu' ke Allo Katorroanni, 23 ammikua danggi' mitengkai atorana Nabi Musa. Ia ke susii joo ciapari mikagallina', ke mpamalagahna' mesa' tau ke Allo Katorroan? 24 Danggi' na ia manda to nakita matammi mira'tah, apa la mangra'tah kamu' situru' katonganan." 25 Ba'tu pira-pira to to-Yerusalem mangkada kumua, "Tangngiaraka tee to todiangah bang la dibuno? 26 Te'da bangmo kada nabuni jio olona tobuda, na te'da bang pekaamberanta' mpebalii. Naissen tonganmiraka kumua Iamo Raja Mangpasalama'? 27 Apa ia ke ratui to Raja Mangpasalama', moi mesa' tau te'da nnissenni kumua topole umbora Ia. Na Ia tee tau taissen to nanii ratu." 28 Ia tonna mangngajahhi Puang Isa jio rante Bola Puang Allataala, naandongngi gamaran-Na nakua, "Mipikkiri' kumua miissen indana' tee, na topole umbona'. Apa ia to karatuan-Ku' te'da naeloh-Ku', apa nasuana' Puang Allataala to sipato' dikatappa'i, na Iamo te'da miissenni. 29 Kuissen Aku', nasaba' topole jiona' mai kale-Na, na Iamo ssuana' ratu." 30 Ia joo wattu den tau pada nnangah lalan la njokkoi, apa moi mesa' tau te'da barani njokkoi, nasaba' te'dapa nadete'i wattunna. 31 Apa buda too tau matappa' lako Puang Isa nakua, "Manassa kumua nang Raja Mangpasalama' Ia, sanga la'bi buda tanda mejangngaran napugauk na ia to tau laen." 32 Nasa'dingngi to-Farisi to tobuda ncurita membuni Puang Isa. Iamo joo namesa' kada sola kapala imang ssuai to ba'tu pira-pira pangjagana Bola Puang Allataala la njokkoi. 33 Ia joo wattu nakua Puang Isa lako tobuda, "Cingga'tu'mora nate'damo tasola, sanga la polemo' lako to tossuana' ratu. 34 La miangahna', apa te'da mikullei nnampa'na', nasaba' te'da mikullei ratu lako to kunii." 35 Sipangkada-kadai joo pekaamberan to-Yahudi nakua, "La male umborika ia tee tau, nate'damo tawa'ding ssitammuanni? La malerika lako to-Yahudi to torro jio tangnga-tangngana to-Yunani

naajahhi to to-Yunani jio? 36 Aparu battuananna tee kada napau kumua, 'La miangahna', apa te'da mikullei nnampa'na', nasaba' te'da mikullei ratu lako to kunii?' " 37 Ia tonna allo cappa'namo joo pangramean Pondo' Daun, ia toomo allo kaminang parallu, ke'dehmi Puang Isa mangkada mpematonggoi gamaran-Na nakua, "Ia to tomawakke, la ratui lako Aku', namangngiso'. 38 Ia to tomatappa' lako Aku' la susii to diuki' lan Sura' Allataala kumua, 'La nanii lolong wai katuoan.' " 39 (Ia to nasanga wai katuoan, iamo to Roh Allataala, to la natarima tomatappa' lako kale-Na. Ia joo wattu ia to Roh Allataala te'dapa nadipangben, nasaba' te'dapa nadiangka' to Puang Isa de' suruga.) 40 Buda tau ssa'dingngi joo kadan-Na Puang Isa, naden to kumua, "Ia tonganmo tee to nabi nasanga Puang Allataala tonna anu' la ratu." 41 Den too to kumua, "Iamo tee Raja Mangpasalama!" Apa den toopa to kumua, "Wah te'da nalapole lan mai tana Galilea to Raja Mangpasalama!" 42 Nasaba' diuki' lan Sura' Allataala kumua, Ia to Raja Mangpasalama' bati'na Raja Daud, na todijajian jio kota Betlehem, to kotana too Raja Daud." 43 Susimi joo nasipekkaimi tobuda to Puang Isa. 44 Ba'tu pira-pira to tau madoang njokkoi, apa moi mesa' tau te'da barani. 45 Ia to pangjagana Bola Puang Allataala, to nasua kapala imang sola to-Farisi njokko Puang Isa, polemi, nakutanaii nakua, "Ciapari na te'da misolanni Puang Isa jio mai?" 46 Mebalimi nakua, "Te'da kijokkoi, sanga te'dapa kisa'ding mesa' tau susi maccana mangkada!" 47 Nakua to to-Farisi, "Napalao sala todamora kamu'ka? 48 Te'da ia to pekaamberanta' ba'tu to-Farisi matappa' lako kale-Na. 49 Apa ia tee tobuda ngkatappa'ii, nasaba' te'da naissenni to atoranna Nabi Musa. La ditampakkimi ia ropu!" 50 Den mesa' to-Farisi jio disanga Nikodemus, to denmo naratu bongi lako Puang Isa. Mangkadai lako padanna to-Farisi, 51 nakua, "Situru' atoranta', te'da tawa'ding ssesa tau, ke te'dapi tasa'dingngi iarika taissenni to apa napugauk." 52 Mebalimi joo solana nakua, "To-Galilea todarokoka? La muparessai to Sura' Allataala, muissenni kumua te'da ia nabi pole lan mai tana Galilea." [53 Mangkai joo too, pada polemi lako bolana.

8:1 Male todami Puang Isa de' buntu Zaitun. 2 Ia tonna makale'mo, male pole'i lako rante Bola Puang Allataala na buda tau ratu sirempun. Nacumadokko Puang Isa napamulai nnajahhi tobuda. 3 Ia joo wattu, ratumi to guru agama sola to-Farisi ssolan mesa' baine, to naampa' manggauk sala. Nasuai ke'deh lan tangnga tobuda, 4 namane' mpau'i lako Puang Isa nakua, "Oo Guru, ia tee baine kiampa' tonna manggauk sala. 5 Den diuki' lan sura'na Nabi Musa kumua, 'Ia to baine susi tee, la disilekko'i batu samatena.' Na ia tee too Guru, matumbai kita' to passangan-Ta'?" 6 Naanggai' mekutana susi joo la ncobai to Puang Isa dikua nawa'ding mpasalai. Apa cukku bangngi Puang Isa, na mpangngukiran jarin-Na do' litak. 7 Apa ia tonna dikutanai tarruh bang, ke'dehmi, namane' mpebalii nakua, "Indara kamu' to te'da namadosa, iamo jolo' la llekko'i batu tee baine." 8 Namane' cukku pole' mangnguki' do' litak. 9 Ia tonna mangkamo ssa'ding kadan-Na Puang Isa, malai simesa'-mesa'mi tuu lako tau pamula jio mai to kaminang matuanna, naarannai Puang Isa mandamo torro jio sola joo baine. 10 Anna ke'deh Puang Isa ngkuanni joo baine, "Oo, umbo ngasanmira? Te'da bangrika ssesako?" 11 Mebalimi joo baine nakua, "Te'da Puang." Nakua omo Puang Isa, "Melomi, moi Aku' te'da too angkulassessako. Malemoko. Mammula tee too, danggi' o mupugauk dosa."] 12 Mangkada pole' omi Puang Isa lako tobuda nakua, "Aku'mo arrang to nnarrangngi penawanna tolino. Ia to tonturu'na', te'da nalalumingka lan kamalillinan, apa la nnampui arrang to mbenni katuoan." 13 Nakua to to-Farisi ngkuanni, "Te'da natongan to kadan-Ta', sanga ssa'biki' kale-Ta'." 14 Mebalimi nakua, "Moi kusa'bii kale-Ku', tongan to kadang-Ku', nasaba' kuissen to kunii ratu, kuissen too to la kunii male. Nate'da miissenni to kunii ratu, ba'tu la kunii male. 15 Ia ammira'tah kara-karana tau, mangra'tah tolino unamo kamu'. Apa ia ke Aku' te'da tau kura'tah kara-karana, moi mesa'. 16 Apa ia ke la Aku' mangra'tah, maruruh to pangra'tah-Ku', sanga te'da na Aku'

manda mangra'tah, apa solana' Ambe' to ssuana'. 17 Den diuki' lan sura'na Nabi Musa, kumua, 'Ianna den dua tompangben kasa'bian sangrupa, wa'ding ditarima joo kasa'bianna.' 18 Na dua ia to sa'bing-Ku', Aku' sola Ambe' to ssuana'." 19 Nakua joo to-Farisi ngkuanni, "Umbori nanii joo ambe'-Ta'?" Mebalii Puang Isa nakua, "Te'da miissenna', sola Ambe'-Ku'. Ia ke la miissenna', tantu miissen toomi to Ambe'-Ku'." 20 Ia tee kada napau Puang Isa tonna mangngajahhi jio rante Bola Puang Allataala sikandoppi' patti doi' sudakka. Apa moi mesa' tau te'da njokkoi, nasaba' te'dapa nadete'i wattunna. 21 Nakua pole' omo Puang Isa lako tobuda, "La malena' ammilannangahna', apa la mate tangdidampangan kamu'. Na ia to la kunii male, te'da mikullei ratu lako." 22 Ia tonna sa'dingngi pekaamberan to-Yahudi, sipangkadai nakua, "Oo, mbai la mbunoi kalena, sanga nakua kumua, 'Te'da kamu' ngkullei ratu lako to la kunii male.' " 23 Nakua omo Puang Isa, "Topole jiong kamu' mai, na topole jaona' mai. Tojio kamu' mai lino, na Aku' te'da kutopole jio mai lino. 24 Iamo joo kukuan kamu' kumua, la mate tangdidampangan kamu'. Na la mate tangdidampangan kamu', nasaba' te'da mikatappa'i to kadang-Ku' mpamanassai kumua, 'Aku'mo to disanga DiscENNA'lr.' " 25 Mekutanai nakua, "Indariki' sitonganna?" Mebalimi Puang Isa nakua, "Te'da bua'na la ssipangkadan kamu'. 26 Budapa to wa'ding la kupau mpasala kamu', apa te'da kupugaukki. Apa ia to tossuana', wa'ding dikatappa'i, na ia to apa kusa'ding jio mai kale-Na, ia toomo kupau lako kamu' to lino." 27 Te'da naissenni to tau kumua Ambe'-Na to napau Puang Isa. 28 Iamo joo nakua pole' Puang Isa ngkuanni, "Ia ke mipampangmo' jao kaju sitamben tee Aku', Anak Mentolino, mane'ra kamu' nissenni kumua, Aku'mo tee to disanga 'DENNA". Mane' toori miissen kumua, te'da kupugaukki to apa situru' pakkaeloran-Ku', apa ia manda to naajaranna' Ambe'-Ku'. 29 Na iamo joo Ambe'-Ku' to ssuana', nasolan bangna'. Te'da nasalaina', nasaba' tuli kupugauk to napumasannang." 30 Ia tonna mangkamo mpau ngasanni joo, buda to-Yahudi matappa' lako kale-Na. 31 Nakua Puang Isa ngkuanni to tomatappa'mo lako kale-Na, "Ia ke mituru'mi to pangngajah-Ku', tongannamo kamu' anak gurung-Ku', 32 na la miissen to Puang Allataala, na Iamo la lla'paran kamu'." 33 Mebalimi joo tau nakua, "Bati'nakan Nabi Ibrahim. Te'dapa kami' naden tau mpukaunankan. Na apara tuu tasanga kumua, la dila'parankan?" 34 Nakua Puang Isa ngkuanni, "La miingaran tee kadang-Ku' kumua, ia to tompugauk dosa, iamo tonapukaunan kuasa dosa. 35 Na ia to kaunan te'da mari'pih tarruh lan bolana puangna. Apa ia joo anakkana joo puang la mari'pih tarruh ia lan bolana ambe'na. 36 Jaji, ia ke kula'paran kamu' jio mai dosami, mane'ra kamu' la'pah tongan, sanga Aku'mo Anak Allataala. 37 Kuissen kumua bati'na kamu' Nabi Ibrahim, apa den tau lan tangnga-tangngami nngangah lalan la mbunona', nasaba' cia'i ntarimai to pangngajah-Ku'. 38 Ia to apa kukita jio Ambe'-Ku', iamo kupauan kamu'. Na ia todamo mipugauk to naajaran kamu' ambe'mi." 39 Mebalimi joo tau nakua, "Nabi Ibrahim to ambe'ki'!" Nakua Puang Isa, "Ia ke la anakkana tongan kamu' Nabi Ibrahim, tantu ia toomo la mipugauk to napugauk. 40 Kupauan kamu' katonganan to kusa'ding jio mai Puang Allataala. Apa ia to mipugauk, nngangah ora kamu' lalan la mbunona', na ia to panggaukan susi joo, te'da napugaukki Nabi Ibrahim. 41 Panggaukana kamu' ambe'mi mipugauk." Mebalimi nakua, "Tangngiakan to dijajian jio mai panggaukan sala. Mesa'ra ambe'ki', Puang Allataala manda." 42 Nakua omo Puang Isa, "Ia ke la Puang Allataala Ambe'mi, la mipakamoja'na', nasaba' pole jiona' mai Puang Allataala. Na ratuna' te'da naeloh-Ku', apa Ia ssuana'. 43 Manassa iamo nate'da mipahangngi to buangan kadang-Ku', nasaba' cia' kamu' mpesa'dingngi pangngajaran-Ku'. 44 Ballisi' kamu' to ambe'mi. Iamo mimadoang bang mpugaukki to pangkabudaianna Ballisi'. Mammula jiona mai topabuno ia. Te'da lalo ia nampau katonganan, sanga te'da katonganan naampui. Ia ke mangnguragai, sipato'namo, sanga iamo garonto'na sininna pangnguraga. 45 Jaji iamo nate'da mikatappa'ina' ke kupauan kamu' katonganan. 46 Te'da bang kamu' ngkullei mpamanassai kumua den dosa jio kale-Ku'. Na ia ke mpauna' katonganan, ciapari na

te'da mimatappa'? 47 Ia to topole jio mai Puang Allataala nakabudai mpesa'dingngi kadan-Na Puang Allataala. Apa ia to kamu' cia' kamu' mpesa'dingngii, sanga te'da mipole jio mai Puang Allataala." 48 Mebalimi to to-Yahudi nakua, "To-Samariaki'. Natamaiki' setang." 49 Mebalii Puang Isa nakua, "Te'da natamaina' setang, apa ngkasiri'ra' Ambe'-Ku'. Na ia ke kamu' te'da miangga'na'. 50 Tangngia Aku' nnangaran kadipujian kale-Ku', apa Puang Allataalara to mpujina'. Na tongan to kanapujian-Ku'. 51 La mikatappa'i kumua, ia to tonturu' kadang-Ku', te'da tarruhmo nalasikita kamatean." 52 Nakua to to-Yahudi ngkuan Puang Isa, "Oh, kiissenmi tee too kumua natamai tonganmiki' setang, nasaba' mangkami mate Nabi Ibrahim, mate toomi to sininna nabi, antakumua, 'Ia to tonturu' kadang-Ku', te'da tarruhmo nalasikita kamatean.' 53 Ia to tojoloki' Nabi Ibrahim mangkamo mate, sola to sininna nabi mangka toomo mate. Indara tapapadanni to kale-Ta'? Te'da antalala'bi matonggo na ia to Nabi Ibrahim!" 54 Mebalimi Puang Isa nakua, "Ia ke la kupakala'bihhi to kale-Ku', moi ci'di' te'da bua'na. Apa Ambe'-Ku'ra mpakala'bihna! Ia toomo misanga Puangmi. 55 Te'da kamu' miissenni na kuissen Aku'. Na ia ke la kukua te'da kuissenni, pangnguragana' susi kamu'. Apa kuissen Aku', na kuturu' to kadan-Na. 56 Ia to tojolota' Nabi Ibrahim gaja sannang la ngkita allo karatuan-Ku'. Nakitamo tee too namasannangmo." 57 Nakua omo to to-Yahudi ngkuanni, "Te'dapa na limang pulo taun umuru'-Ta', antakua takitamo to Nabi Ibrahim?" 58 Mebalii Puang Isa nakua, "La mikatappa'i kumua, te'dapa nadijajian Nabi Ibrahim, na den memanno'." 59 Ia tonna sa'dingngi to-Yahudi joo kadan-Na, pada nnalai batu la nalekkosanni samate-Na, apa membunii Puang Isa, namane' male ssalai Bola Puang Allataala.

9:1 Ia tonna liu lalan Puang Isa, ngkitai tobuta simula jajinna. 2 Mekutanami to anak gurun-Na nakua, "Oo Guru, ciapari nabuta tee tau dijajian, iaraka madosa ba'tu tomatuannaraka mpugauk dosa?" 3 Mebalimi nakua, "Te'da na dosana tee tobuta ba'tu tomatuanna, apa dikua anna dipapajan to kuasan-Na Puang Allataala. 4 Ianna allo unapa, la tajamai to jaman-Na to tossuana'. Ia ke bongimi, moi mesa' tau te'damo ngkullei mangjama. 5 Padana' masainna lan lino, Aku'mo arrangna to lino." 6 Ia tonna mangkamo Puang Isa mpau ngasanni joo, mangcikkudumi do' litak, napasirau'i litak anna mellombu, namane' mpapa'dii to matanna joo tobuta. 7 Mangkai joo nakuanmi, "Malemoko mendau' jiong kollang Siloam." (Siloam, battuananna disua.) Malemi mendau', na ia tonna polemo, pakitami. 8 Ia to bali bolana sola tobiasa ngkitai joo tobuta meta'da-ta'da silelei mekutana nakua, "Indara joo tau ntuu jio? Tangngiaraka joo tau to biasa meta'da-ta'da?" 9 Den to kumua, "Tongan, iamo tee." Den too to kumua, "Tangngia, apa susiri." Kale-kalena mangkada nakua, "Tongan, aku'mo." 10 Nakua joo tau ngkuanni, "Matumbai muwa'dingmo pakita?" 11 Mebalimi joo tomangka buta nakua, "Ia to disanga Puang Isa mpupellombui to litak ci'di', napapa'dii to matanku', namane' ngkuanna', 'Malemoko mendau' jiong kollang Siloam.' Angkumale, na ia tongkumangkamo mendau', pakitamo'." 12 Mekutanami joo tau ngkuanni, "Umbomira Ia?" Mebalimi joo tomangka buta nakua, "Te'damo kuissenni." 13 Malemi joo tau ssolanni joo tomangka buta lako to-Farisi, 14 nasaba' Allo Katorroan tonna pupellombui Puang Isa to litak, la napake mpapakitai joo tobuta. 15 Nakutanaimi to-Farisi joo to mangka buta nakua, "Matumbari muwa'dingmo pakita." Mebalii nakua, "Puang Isa mpapa'dii lombu to matanku', kumane' mendau' na wa'dingmo' pakita." 16 Ba'tu pira-pira to to-Farisi mangkada nakua, "Tangngia topole jio mai Puang Allataala joo, nasaba' te'da naturu'i to atoran Allo Katorroan." Nakua to laenna, "Te'da ia to tomadosa la mpugauk tanda mejangngaran susi joo." Susimi joo sipekkami to to-Farisi. 17 Mekutana pole' omi to to-Farisi lako joo to mangka buta nakua, "Na ia ke iko, apa la musanganni joo tau, nasaba' mangkamoko napapakita?" Mebalii nakua, "Oo, nabi Ia." 18 Apa ia to pekaamberan to-Yahudi, te'da namatappa' kumua, ia joo tau mangka buta anna pakitamo tee too.

Iamo joo nasuai to tomatuanna ratu, 19 nakutanaii nakua, "Iamoraka tee to anakkami misanga kumua buta tonna dijajian? Matumbari nawa'dingmo pakita tee too?" 20 Mebalimi to tomatuanna nakua, "Ie', iamo anakkaki' tee. Buta simula jajinna. 21 Apa matumbai nawa'dingmo pakita tee too, te'da kiissenni. Na inda mpapakitai, te'da too kami' kiissenni. Takutanai bangmi, sanga matonggomo ia. Wa'dingmo mpebalian kalena." 22 Naanggai' to tomatuanna mangkada susi joo, sanga malaja'i lako pekaamberan to-Yahudi. Mangkamo nasituru'i kumua, ia to tonnakui kumua Raja Mangpasalama' to Puang Isa, la dipassala, na te'damo nadieloran mentama bola passambajangan. 23 Iamo joo nakumua to tomatuanna, "Takutanai bangmi, sanga matonggomo ia." 24 Natambai pole' omi pekaamberan to-Yahudi joo tomangka buta nakuanni, "Massapahko lako Puang Allataala kumua la mupau to tonganna. Kiissen kumua tomadosa joo tau." 25 Mebalii nakua, "Tomadosaraka joo tau ba'tu te'daraka, te'da kiissenni. Apa ia mandara kiissen kumua mangkana' buta, na pakitamo' tee too." 26 Nakutanai pole' omi nakua, "Apara napugauk lako kalemu? Matumba carana mpapakitako?" 27 Mebalii nakua, "Wah! Mangkamo' mpauanki' tacia' mpesa'dingngii! Ciapari tamadoang pole' omo mpesa'dingngii? Mbai madoang todaki' menjaji anak gurun-Na?" 28 Nakada-kadaii pekaamberan to-Yahudi nakua, "Iko-iko to anak gurun-Na, apa ia to kami', anak gurunnakan kami' Nabi Musa. 29 Kiissen kumua mangkamo Puang Allataala mangkada lako Nabi Musa tonna anu', apa ia joo tau, te'da kami' kiissenni kumua topole umbora ia." 30 Mebalimi joo tomangka buta nakua, "Liwa' ia mejangngaranna, ke te'dai taissenni kumua topole umbora ia, na mangkamo' napapakita. 31 Taissen kumua te'da napesa'dingngii Puang Allataala to tompugauk dosa, apa iara napesa'dingngi to tossompai sola mpugauk pakkaeloran-Na. 32 Mellao jiona mai ratu lako too allo, te'dapa ia disa'ding kumua den tau mpapakita tobuta simula jajinna. 33 Ia ke te'da na topole jio mai Puang Allataala joo tau, te'da nakullei mpugauk apa-apa." 34 Mebalimi to pekaamberan to-Yahudi nakua, "Apa iko! Iko tuu ponno dosa simula jajimmu, na iko pole' la nnajahhikan!" Mammula joo wattu te'dami nadieloran mentama bola passambajangan. 35 Nasa'dingngi Puang Isa kumua, te'damo naeloranni tau mentama bola passambajangan joo tomangka buta, naampa'i nakutanaii nakua, "Matappa'rokoka lako Anak Mentolino?" 36 Mebalimi joo tomangka buta nakua, "Indara ia joo Puang? Tatulungna' tapauanna' kumatappa' lako kale-Na." 37 Nakua Puang Isa, "Te'da mukita mandai. Aku'mo tee musipangkadan." 38 Nakuamo, "Matappa'mo' Puang." Nasuju' jio olo-Na Puang Isa ssompai. 39 Nakua Puang Isa, "Ratuna' tama lino la rra'tah kara-karana tolino, anna ia to tobuta la pakitai, na ia to topakita, la membutai." 40 Ba'tu pira-pira to to-Farisi jio ssa'dingngi joo kadan-Na Puang Isa namekutana nakua, "Iaraka to battuananna tuu kadan-Ta' kumua buta todakan?" 41 Mebalimi Puang Isa nakua, "Ia ke la susi kamu' tobuta to te'da naissen pangngajaran tongan, te'da mimadosa. Apa mikua kumua, 'Pakitakan', iamo joo mida'tanpa madosa."

10:1 Mangngajahhimi Puang Isa nakua, "La miingaran tee kadang-Ku' kumua, ia ke denni tomentama bala bembala', na te'da nannola babangan, apa nteke'ri rompo, iamo taboko na parampo'. 2 Apa ianna tomangrewa nnola babangan ia. 3 Ia joo tomangngampa babangan natimbakanni, namentama joo tomangrewa. Ia to bembala'na mpesa'dingngi to gamaranna, ke natambai simesa'-mesa'i to sanganna, nasolanni messun. 4 Ia ke napasunmi joo bembala'na, jolomi lako lumingka joo tomangrewana, naundi to bembala'na nasaba' napegamarai to gamaranna. 5 Cia'i meundi lako tolaen, apa la palairi, sanga te'da napegamarai." 6 Nacuritanni Puang Isa tuu lako tau tee pangpasusian, apa te'da naissenni to battuananna. 7 Iamo joo nakua pole' Puang Isa, "La miingaran tee kadang-Ku' kumua, Aku'mo to susi babangan to naola bembala' mentama balana. 8 Sininna to toratu jolo na Aku', iamo taboko ba'tu parampo', apa te'da napesa'dingngii bembala' to gamaranna. 9

Aku'mo to susi babangan. Ia to tomentama bala na Aku' naola, la salama'i. Ia joo tau la susi to bembala' mentama messun balana nnampa' kande. 10 Ia to taboko raturi ia la boko, la pabuno na makkasolang. Apa ia tee Aku' ratuna' la mben katuoan toline anna tuo tangkakurangan. 11 Aku'mo tomangrewa makanana'. Ia to tomangrewa makanana' mpangben sunga'-Na ssullei to bembala'-Na. 12 Ia to tomangrewa to kumande gajira, te'da nasusi tomangrewa to nnampuii joo bembala'. Ia ke nakitai to asu lampung ratu, la palaii ssalaih to bembala'. Nasa'makki asu lampung joo bembala' napasisarak-sarakki. 13 Palaii joo todipagajira, sanga doi'ra ia to naangah. Te'da na ia napuinawai to bembala'. 14 Aku'mo tomangrewa makanana'. Susi Ambe' nnissenna', na Aku' nnissen Ambe', susi toda Aku', kuissen ngasan to bembala'-Ku' na ia ngasan toda nnissenna', na mpangbenna' sunga'-Ku' ssulle bembala'-Ku'. 16 Den unapa bembala' laen, to bembala'-Ku' toda, apa te'da ia napole lan mai ntee bala. Na la kusolan toda, nasa'dingngi to gamarang-Ku', namangmesa sola ngasanni na mesa'ra tomangrewana. 17 Napakamoja'na' Ambe', sanga la mpangbenna' sunga'-Ku', angkutuo pole'. 18 Moi mesa' tau te'da nakullei nnalai sunga'-Ku' ke te'da kupuelohhi. Makuasana' mpangben sunga'-Ku', na makuasa toona' tuo pole'. Iamo tee to parenta kutarima jio mai Ambe'-Ku'." 19 Sipekka pole' omi to to-Yahudi ssa'dingngi joo kadan-Na Puang Isa. 20 Budai to kumua, "Natamaih setang na mamemi. Ammipesa'dingngi ori kamu'?" 21 Apa den too tolaen kumua, "Ia to tonatamai setang te'da ia namangkada susi tuu! Te'da nakullei to setang mpapakita tobuta." 22 Mangkai joo nadete'mi wattunna to pangramean dinii nningaranni to kadicerakanna Bola Puang Allataala jao kota Yerusalem. Na ia joo wattu, wattu kamacakketan. 23 Lumingka-mingkai Puang Isa jio rante pentiongan to disanga rante Sulaiman jio salean Bola Puang Allataala. 24 Naratu sirempun to pekaamberan to-Yahudi ngguririkki Puang Isa, nakutanaih nakua, "Piranpara masainki' la mangtangngah? Pauan pissenmoka manassana ke Kita'mo to Raja Mangpasalama'." 25 Mebalih Puang Isa nakua, "Mangkamo kamu' kupauan, micia' matappa'. Ia to panggaukan kupugauk mpake kuasan-Na Ambe'-Ku', iamo mpamanassana'. 26 Cia' kamu' matappa', sanga tangngia kamu' bembala'-Ku'. 27 Nasa'ding bembala'-Ku' to gamarang-Ku'. Na kuissenni, na undi ngasanmi lako Aku'. 28 Angkubenni katuoan melo te'da cappa'na, na te'da taruhmo namasolang. Moi mesa' tau te'da ngkullei rrampai jio mai Aku'. 29 Ambe'-Ku' to kaminang makuasa. Iamo mangka mpangbenni joo bembala' lako Aku'. Moi mesa' tau te'da ngkullei rrampai jio mai Ambe'-Ku'. 30 Aku' na Ambe'-Ku', tomesa'kan." 31 Nnala pole' omi batu to to-Yahudi la nalekkosanni to Puang Isa. 32 Apa nakua Puang Isa ngkuanni, "Budamo to panggaukan melo mikita mangka kupugauk to nasuanna' Ambe'-Ku'. Panggaukan umbonnara to sipato' la minih lekko'na' batu?" 33 Mebalih to to-Yahudi nakua, "Te'da na ia to panggaukan melota' angkilalekko'ki', apa iara to ncapa'ki' Puang Allataala. Mesa'ki' toline, tapapadai Puang Allataala to kale-Ta'." 34 Nakua Puang Isa, "Den diuki' lan Sura' Allataala kumua: Nakua Puang Allataala, 'Kamu'mo dipapada allataala.' 35 Miissen kumua te'damo nawa'ding dita'dei to diuki' lan Sura' Allataala. Jaji ia ke den diuki' lan Sura' Allataala kumua Puang Allataala ssangai allataala to tontarimai to kadan-Na, 36 matumbai misangana' ncapa' Puang Allataala, ke kukua 'Anak Allataalana'?" Na Ambe' Ia mpileina' nasuana' tama lino. 37 Ia ke la te'dai kupugaukmi to jaman nasuanna' Ambe', danggi' mikatappa'ina'. 38 Apa ia ke kupugaukmi joo jaman nasuanna', micia' ngkatappa'ina', ia bangmo joo jaman kupugauk mikatappa'i kumua jaman pole jio mai Puang Allataala. Na ia minih mpahang tonganni kumua Ambe' memmesa' sola Aku', na Aku' memmesa' sola Ambe'." 39 Nadadu' unapi to tau la njokko Puang Isa, apa mpella'paranni kalena. 40 Pole pole'i Puang Isa lian sambali'na Sa'dan Yordan. Natorro jio to nanii mangjio' Nabi Yahya tonna tee. 41 Ratu omi to tobuda lako Puang Isa. Nakua, "Te'da napugauk

tanda mejangngaran Nabi Yahya, apa tongan ngasan to napau mpau'i tee tau." 42 Buda tau sambali' matappa' lako Puang Isa.

11:1 Den tau disanga Lazarus to torro jio kota Betania sola sile'tona Maryam sola Marta. (Iamo tee Maryam, to baine ntua'i minynya'-minynya' busarungngu' aje-Na Puang Isa, na ia to lolongna napa'dii beluakkana.) Den pissen wattu namasaki joo Lazarus. 3 Ia joo sile'tona dua baine ngkiringanni kareba Puang Isa nakua, "Oo Puang, ia to totapakamoja', masakii." 4 Ia tonna sa'dingngi Puang Isa joo kareba nakua, "Ia tee saki te'da anna la mpumatei, apa la mpamanassari kamala'biran-Na Puang Allataala sola Aku', Anak Allataala." 5 Napakamoja' Puang Isa to Marta, Maryam sola Lazarus. 6 Apa ia tonna sa'dingngi kumua masakii to Lazarus, naanggai'pa torro duang bongi jio to nanii. 7 Mangkai joo, nakuanmi to anak gurun-Na, "Tapole pole' lako tana Yudea." 8 Mebalii to anak gurun-Na nakua, "Oo Guru, mane' mangkanna to to-Yahudi la llekko'ki'. Antalapole unapa kita' lako?" 9 Mebalii Puang Isa nakua, "Sangpulo dua jangna lan sangngallo. Ia to tolungka ke alloi, te'da natitodo, nasaba' nakitai to arrangna lino. 10 Na ia ke lumingka bongii to tau, titodoi, nasaba' te'da nnarrangngii." 11 Susimi joo kadan-Na Puang Isa. Mangkai joo, nakuanmi to anak gurun-Na, "Mamma'mi sile'tota' Lazarus, apa la malena' mpami'cokki." 12 Nakua to anak gurun-Na, "Oo Puang, ia ke mamma' bang unari, la malagah ia." 13 Apa ia to nasanga Puang Isa mamma', battuananna mate. Na ia to napikkiri' anak gurun-Na, mamma' tongan. 14 Iamo joo napau manassa pissenni Puang Isa kumua, "Matemi Lazarus. 15 Apa masannangna' na te'da kuratu joo wattu, sanga la'bi melo lako kamu', ammiwa'ding matappa'. Tamalemo tee too lako Lazarus." 16 Ia to Tomas (to disanga too Rendu), ngkuan padanna anak gurun-Na Puang Isa, "Tamale ssolanni tapada-pada mate." 17 Ia tonna ratumo lako kota Betania Puang Isa, tallung bongimi Lazarus lan liang. 18 Ia to kota Betania sikandoppi' kota Yerusalem, agi-agi tallu kilo paralla'na. 19 Buda to-Yahudi ratu la mpakatana Marta sola Maryam, sanga ia joo kamateanna sile'tona. 20 Ia tonna sa'dingmi Marta kumua ratumi Puang Isa, malemi ntammuii. Apa ia to Maryam, torroi jio bola. 21 Nakua Marta ngkuan Puang Isa, "Oo Puang ia ke la inde'ki' joo wattu, te'da nalamate to sile'toku'. 22 Moi nasusi joo kuissen kumua sininna to apa tapeta'da lako Puang Allataala, la nabengi'." 23 Nakua Puang Isa ngkuan Marta, "La tuo pole' to sile'tomu." 24 Mebalii Marta nakua, "Kuissen kumua la tuo pole', ke dipatuomi to tomate ke Kiama'mi lino." 25 Nakua Puang Isa, "Aku'mo mpangben katuoan sola mpatuo pole' tomate. Ia to tomatappa' lako Aku', la tuo pole', moi namatemo. 26 Na ia to totuopa namatappa' lako Aku', te'da tarruhmo nalamate. Mukatappa'iraka joo?" 27 Mebalii Marta nakua, "Oo Puang, matappa'na' kumua Kita'mo Anak Allataala, Raja Mangpasalama' to napau Puang Allataala tonna anu' la ratu tama lino." 28 Ia tonna mangkamo Marta mangkada susi joo, malemi nasipangkada buni Maryam sile'tona nakua, "Denni Guru jio, naangahko." 29 Nasa'dingna Maryam joo, ta'pa naparri-parrimi male sitammu Puang Isa. 30 Apa ia joo wattu te'dapa naratu tama kota to Puang Isa. Jio unapi to nanii Marta ntammuii. 31 Ia to to-Yahudi nasolan Maryam jio bola la mpakatanai, ngkita Maryam ta'pa ke'deh male, naundi toda messun, nasaba' nasangai kumua la malei lako liang nambating jio. 32 Ratunna Maryam lako to nanii Puang Isa, nakitai, nata'pa suju' ratu do' litak jio to' aje-Na nakuanni, "Oo Puang, ia ke la inde'ki' joo wattu, te'da nalamate to sile'toku'." 33 Ia tonna kitami Puang Isa to Maryam mbating sola to to-Yahudi nasolan ratu, massemi penawan-Na namaranna'. 34 Mekutanai Puang Isa ngkutanaii joo to-Yahudi nakua, "Umbora minii llamunni?" Mebalii nakua, "Tamalemo ngkitai." 35 Nakumarrak to Puang Isa. 36 Nakua joo to-Yahudi, "Kitari, liwa' ia napakamoja' to Lazarus!" 37 Apa ba'tu pira-pira to tau nakua, "Na ia mpapakita tobuta, te'daraka nakullei mpamalagahhi to Lazarus nadanggi' namate?" 38 Maranna' pole'i Puang Isa, namale lako liang. Liwa' tonggo joo

liang, naditungu'i batu to babana. 39 Nakua Puang Isa, "Palelei tuu batu!" Nakua Marta sile'tona joo tomate Lazarus, "Oo Puang, gaja baumo, nasaba' tallung bongimo mangkana mate." 40 Mebalii Puang Isa nakua, "Mangkako kupauan kumua la mukita to kamala'biran-Na Puang Allataala, ke matappa'ko!" 41 Napalelei tau joo batu, namentingngara Puang Isa de' langi', namane' kumua, "Oo Ambe', mangkurru sumanga'na' mati', sanga mipesa'dingngimo'. 42 Kuissen kumua tuli mipesa'dingngina', apa iara kumangkada susi tee, kukua anna matappa' tee tobuda inde' kusolan, kumua Ambe' tonganmo to ssuana'." 43 Ia tonna mangkamo mangkada susi joo, nandongmi gamaran-Na nakua, "Oo Lazarus, messunko mai!" 44 Ta'pa messunmi joo to mangka mate. Ia to ajena sola limanna diba'ba' unapa pebalun na ia to lindona diba'ba' toopa. Nakua Puang Isa ngkuanni joo tau, "Bukaii to pebalunna, ake'mo namale lumingga." 45 Buda to-Yahudi ratu mpakatana Maryam memmatappa' lako Puang Isa tonna kitami to apa napugauk. 46 Apa den ba'tu pira-pira to solana male lako to-Farisi, napauanni apa to mangka napugauk Puang Isa. 47 Iamo joo na ia to kapala imang, sola to-Farisi mpangpesuanni nasirempun to padanna Pangbicara Agama, nasipangkadai nakua, "Apamora la tapugauk? Nasaba' ia joo tau gaja budamo tanda mejangngaran mangka napugauk! 48 Na ia ke tapupangngelohna bangngi susi joo, la matappa' ngasan to tobuda lako kale-Na. Katampakanna, ratu to tomangparenta to-Roma rro'pokanni to Bola Puang Allataala sola ssa'buii bangsata'." 49 Den mesa' tau disanga Kayafas, iamo Imang Lompo joo taun, mangkada ngkuanni tuu lako solana, "Te'da kamu' apa miissen! 50 Te'da miissenni kumua la'bi tapumelo, ke mesa'i tau mate ssullei tee bangsata' danggi' nasabu'." 51 Napaui Kayafas susi joo, sanga iamo Imang Lompo joo taun. Napau joloi kumua la mate to Puang Isa ssulle to-Yahudi. Mangkadai susi joo apa tangngia pikkirisanna. 52 Nate'da na to-Yahudi manda la nasulle, apa la napasirempun too napangmesai to taun-Na Puang Allataala to sisarak-sarakmo. 53 Mangpamulami joo wattu mesa' kadai to pekaamberan to-Yahudi la mbunoi to Puang Isa. 54 Iamo joo na te'damo napangpekitan kalena Puang Isa lako tobuda jio tana Yudea. Mellelemi lako kota disanga Efraim sikandoppi' padang pallawangan, natorro jio sola anak gurun-Na. 55 Na ia joo wattu madoi'mo to pangrameanna to-Yahudi disanga pangramean Paskah. Na buda tau jio mai kampong malemo de' kota Yerusalem mpemaceroi kalena situru' atorani agamanna, namane' wa'ding mang-Paskah. 56 Pada nnangahmi Puang Isa. Ia tonna sirempunmo jio rante Bola Puang Allataala, sipangkada-kadami nakua, "Umbo kamu' susi pangngampa'mi? Te'daraka nalaratu inde' pangramean?" 57 Ia to kapala imang sola to-Farisi, mangkamo mpau parenta kumua, "Ia to tonnissenni to nanii torro Puang Isa, la napau nadijokko."

12:1 Annanpa allona namane' pangramean Paskah, ratumi Puang Isa jio kota Betania to nanii torro Lazarus, to mangka napatuo pole' Puang Isa jio mai kamateanna. 2 Ditambaii to Puang Isa kumande jio, na Marta mangpasadia kande. Ia to nasolan Puang Isa cumadokko kumande, den todai Lazarus. 3 Ratumi Maryam mbawa minynya'-minynya' gaja suli' allinna to disanga narwastu agi-agi sitangnga litere'. Natua'i lako aje-Na Puang Isa namane' mpa'dii beluakkana. Silele lan bola to baunna, sanga liwa' busarunggu'na. 4 Apa den mesa' anak gurun-Na Puang Isa disanga Yudas Iskariot, iamo to la mpangpejokkoanni, mangkadai nakua, 5 "Ciapari ia joo minynya'-minynya' nate'da nadibaluk tallu ratuh dinar, na ia to allinna diben tokaasi-asi?" 6 Tangngia tokaasi-asi natangngaran Yudas namangkada susi joo, apa madoangri mbokoi. Biasamo mboko doi' kasirempunan dianna lan sepu', sanga ia nnannai. 7 Nakua Puang Isa, "Eloranni tuu baine! Napugaukki susi joo, la mpasadiai to kadilamunan-Ku'. 8 Ia to tokaasi-asi, la den bang ia lan tangnga-tangngami, apa ia tee Aku' te'da kutorro tarruh lan tangnga-tangngami." 9 Buda to-Yahudi ssa'dingngi kumua jioi kota Betania to Puang Isa, iamo joo namale lako la ssitammuanni. Te'da na

Puang Isa manda naparallui namale lako, apa male tooi ngkita Lazarus, to mangka napatuo pole' jio mai kamatean. 10 Na ia to kapala imang madoang too la mbuno Lazarus, 11 sanga ia mpusaba'i nate'da namenturu' lako kapala imang to tobuda apa matappa' lakori Puang Isa. 12 Ia tonna masawannamo, buda tau jio kota Yerusalem ssa'dingngi kumua mangtangnga lalanmi Puang Isa mangnguju lako kota. Ia joo wattu gaja budamo tau ratu sirempun la mpamaroahhi to pangramean Paskah jio kota Yerusalem. 13 Pada nalami daun kaju palem jio mai garonto'na namale ntammui to Puang Isa. Nametamba-tamba nakua, "Pakala'bihhi Puang Allataala! Dibarakka'i to toratu mpusanga sangan-Na Puang, rajana to-Israel!" 14 Nnalai keledai lundara to Puang Isa, nasakeii susi to diuki' lan Sura' Allataala kumua, 15 "Ee kamu' to-Yerusalem, danggi' malaja'! Kitai, ratumi to Rajami, ssakei keledai lundara." 16 Ia joo wattu te'dapa napahangngi to anak gurun-Na Puang Isa joo apa napugauk tau. Apa mangkamira dipakala'bih to Puang Isa tonna dipatuo pole'mo jio mai kamatean, namane' nningaranni kumua, mangkami diuki' lan Sura' Allataala joo napugauk tau lako Puang Isa. 17 Buda tau to nasolan Puang Isa tonna tambaii to Lazarus messun lan mai liang anna patuo pole'i jio mai kamatean, male bang mpangpeissenanni joo kareba. 18 Iamo joo namale to tobuda ntammui Puang Isa, sanga nasa'dingmo kumua mangkami napugauk joo tanda mejangngaran. 19 Sipangkada-kadami to to-Farisi nakua, "Te'damo apa wa'ding tapugauk. Kita bangmi, sininna tau menturu' ngasanmi lako." 20 Ia tuu lako tomale de' kota Yerusalem la massambajang ke pangramean Paskah, den too ba'tu pira-pira to-Yunani. 21 Malei to to-Yunani lako Filipus nakuanni, "Oo mane, ia ke wa'dingngi, madoangkan la sitammu Puang Isa." (Ia to Filipus to-Betsaida jio tana Galilea.) 22 Iamo joo namale Filipus mpauanni Andreas, namane' male sola dua mpauanni Puang Isa. 23 Nakua Puang Isa ngkuanni, "Nadete'mi wattung-Ku' tee Aku', Anak Mentolino, la dipakala'bih. 24 La miingaran tee kadang-Ku' kumua, wa'dingna' dipasangrapang banne. Ia ke te'da naditanan do' litak namate, la da'tan bangngi sanglise'. Apa ia joo sanglise' banne ke ditananni namate, mane'ri membuda buanna. 25 Ia to tonturu' bang pakkeloran penawanna, te'da nalannampa' katuoan melo te'da cappa'na. Apa ia to tote'da naturu' bang pakkeloran penawanna lan tee lino, iamo la nnampa' katuoan melo te'da cappa'na. 26 Inda-inda kamu' to madoang mpangjamanna', la undii lako Aku', anna umbo-umbo kunii male, jio today. Ia to tompangjamanna' la naangga' Ambe'-Ku'." 27 Nakua Puang Isa, "Gaja liah penawang-Ku'. Aparato la kupau tee too? La kukuaraka, 'Oo Ambe', pasalama'na' jio mai tee kamaparrisan'? Te'da, sanga iamo joo nasuanna' Ambe'-Ku', angkuratu. 28 Oo Ambe' pakala'bihmi sangam-Mi!" Ia tonna mangka mpau susi joo, den gamara jao mai suruga nakua, "Kupakala'bihmo, na la kupakala'bih unapa!" 29 Ia to tobuda jio to ssa'dingngi joo gamara sipangkada-kadai nakua, "Oo, oni galugu!" Apa den to kumua, "Tangngia! Den malaeka' ssipangkadanni!" 30 Mangkadai Puang Isa ngkuanni joo tobuda, "Ia joo gamara misa'ding tangngia kaparalluan-Ku', apa kaparalluanmi. 31 Nadete'mi wattunna la dira'tah kara-karana tolino. Ia tee too la dica'beanmo lako salean to Ballisi' to ngkuasaii tee lino. 32 Apa ia tee Aku', la dipamajaona' lan lino, na la kuparatu to sininna tau lako Aku'." 33 Iamo namangkada susi joo, sanga napangpeissenanni matumbai carana la mate. 34 Nakua to tobuda ngkuanni, "Menuru' to diuki' lan Sura' Allataala, ia to Raja Mangpasalama' la tuo te'da cappa'na. Matumbai takua kumua ia to Anak Mentolino la dipamajao lan lino? Indara pale' joo Anak Mentolino?" 35 Mebalimi Puang Isa nakua, "Cingga'tu'mora tee Aku' arrang ssolan kamu'. Jaji lumingkamo kamu' ke sola unapa kamu' tee arrang, danggi' mikalillinan. Ia to tolungka lan kamalillinan, te'da naissenni umbora la nanii male. 36 Katappa'ii tee Aku' arrang ke sola unapiki', ammimenjaji anak arrang." Ia tonna mangkamo Puang Isa mangkada susi joo, mellelemi na te'damo napangpekitan kalena lako tobuda. 37 Moi nabudamo tanda mejangngaran napugauk Puang Isa jio olona tobuda, apa cia'i ngkatappa'i. 38 Susimi joo najaji to napau jolomo Nabi Yesaya kumua, "Oo

Puang! Ci'di'ra tau ngkatappa'ii to kareba kipangpeissenan. Moi dipakitan tau to kuasan-Ta', te'da too nakatappa'i." 39 Iamo joo na te'da namatappa' to tobuda, nasaba' nakua toopa Nabi Yesaya, "Nakua Puang Allataala, 40 'Kupabutai to matanna, kupembattukki to penawanna, nadanggi' napakita matanna, nadanggi' napahangngi, nadanggi' namengkatoba' lako kale-Ku', anna danggi' kupamalagahhi.'" 41 Napau jolomo Nabi Yesaya susi joo mpau Puang Isa, sanga mangkamo nakita to kamala'biran-Na. 42 Moi nasusi joo, buda una pekaamberan to-Yahudi matappa' lako Puang Isa, apa te'da nabarani mpau lako tau, sanga malaja'i tangnaeloran to-Farisi mentama bola passambajangan. 43 La'bi nakabudai to kadipujian pole jio mai to lino, na ia to kadipujian pole jio mai Puang Allataala. 44 Nnandongngii gamaran-Na Puang Isa nakua, "Ia to tomatappa' lako Aku', tangngia Aku' manda nakatappa'i, apa matappa' tooi lako Puang Allataala to ssuana'. 45 Na ia to tongkitana', nakita toomi to tossuana'. 46 Ratumo' tama lino susi arrang, dikua na ia to tomatappa' lako Aku', te'damo nalatorro lan kamalillinan. 47 Na ia to tossa'ding kadang-Ku', na te'da napugaukki, te'da na Aku' la ssessai, nasaba' te'da kuratu la ssessai to lino, apa la kupasalama'ri. 48 Ia to tocia' ntarimana' sola tocia' mpesa'dingngi kadang-Ku', iamo joo kada kupangpeissenan la rra'tah kara-karana ke Kiama'mi lino. 49 Nasaba' tangngia pakkaeloran-Ku' kumangkada, apa ia to kupau, iamo to naparentanna' Ambe' to ssuana'. 50 Na kuissen kumua ia joo parenta-Na mpangben katuoan melo te'da cappa'na. Ia to apa kupangpeissenan susi to napauanna' Ambe'."

13:1 Sangngallopa na pangramean Paskah, naissenmi Puang Isa kumua nadete'mi wattunna la ssalai tee lino la pole pole'i lako Ambe'-Na. Napakamoja' to sininna tau lan lino to tonturu'mi, nada'tan la napakamoja' ratu lako kamatean-Na. 2 Ia tonna bongi nakumande Puang Isa sola anak gurun-Na, na ia to Ballisi' mangkai ssede Yudas anakkana Simon Iskariot anna la mpangpejokkoan Puang Isa. 3 Naissen Puang Isa kumua sininna kuasa napaben ngasanmo Ambe' lako kale-Na. Naissen too kumua topole jioi mai Puang Allataala, na la pole lako pole' tooi Ia Puang Allataala. 4 Iamo joo namengke'deh Puang Isa naalaih to baju lando-Na, na nnala kaen lenan sanglambah napusa'wakki, 5 namane' ntolloi to wai do' katoang, napamulai mbaseii to ajena anak gurun-Na, napemamaraii mpake kaen lenan to napessa'wak. 6 Ia tonna dete'mi to Simon Petrus la nabasei, nakuamo ngkuan Puang Isa, "Oo Puang, anna Kita' ora mbasei ajeku'?" 7 Mebalimi Puang Isa nakua, "Ia tee too te'dapa mupahangngi tee apa kupugauk, apa undinnapi mumane' mpahangngi." 8 Nakua Petrus ngkuan Puang Isa, "Oo Puang, danggi' lalo na Kita' mbaseanna' ajeku'!" Apa mebalii Puang Isa nakua, "Ia ke te'da kubasei ajemu, tangngiako taung-Ku'." 9 Nakua omo Simon Petrus ngkuanni, "Oo Puang, Ia ke susii tuu, danggi' na ajeku' manda, apa moi limangku' sola ulungku'." 10 Nakua omo Puang Isa, "Ia to tomangkamo menjio', maceromi ia. Te'damo naparallu la dipemaceroi pole', apa ajena mandamora. Maceromo kamu', apa te'dari mimacero ngasan." 11 Naissen Puang Isa to tolampangpejokkoanni, iamo joo nakua kumua, "Maceromo kamu', apa te'dari mimacero ngasan." 12 Ia tonna mangka ngasanmo mbaseii ajena anak gurun-Na, mpake pole'mi baju lando-Na, namale pole' cumadokko nakua ngkuan anak gurun-Na, "Mipahangraka to apa mane' mangka kupugauk lako kalemi? 13 Misangana' Guru sola Puang, na tongan joo, sanga Guruna' ku-Puang too. 14 Ia ke Aku' Gurummi sola Puangmi kubasean kamu' ajemi, moi kamu' parallu too sibasean ajemi. 15 Kupugaukki susi tee lako kalemi, ammipugauk today lako padanta' tomatappa'. 16 La miingaran tee kadang-Ku' kumua, ia to mesa' kaunan te'da nala'bi matande na puangna, susi toda to todisua te'da nala'bi matande na ia to tossuai. 17 Miissen ngasanmo tee, na masannangmo kamu' ke mipugaukki. 18 Na ia tee apa mane' mangka kupau, te'da na kamu' ngasan kupauan. Kuissen ngasan to tau kupileimo. Apa la jaji to kada mangka diuki' lan Sura' Allataala kumua, 'Ia to tokusolan kumande, la nnewana'.' 19 Kupauan jolomo kamu' tee tonna te'dapa najaji, na ia ke jajimi dau, matappa'mo

kamu' kumua, Aku'mo to disanga lscDenna'lr. 20 La miingaran tee kadang-Ku' kumua, ia tontarimai to tokusua, iamo to ntarimana'. Na ia tontarimana', ia toomo ntarimai to tossuana'." 21 Ia tonna mangkamo Puang Isa mpau'i joo, liwa'mi maliah penawan-Na, anna kumua, "La miingaran tee kadang-Ku' kumua, den kamu' mesa' la mpangpejokkoanna'!" 22 Ta'pa sikita-kitai to anak gurun-Na, nasijangngaran, sanga te'da naissenni kumua indannara to nasanga. 23 Na ia to anak gurun-Na Puang Isa, to liwa' napakamoja', cumadokko jio sa'de-Na. 24 Nako'bi'i Simon Petrus kumua namekutana lako Puang Isa, indara ia joo nasanga. 25 Mpuperra'bai kalena lako Puang Isa namekutana lako nakua, "Oo Puang, indara ia?" 26 Mebalimi nakua, "Ia to la kucummuran roti do' mangko', kumane' mbenni." Mangkanna Puang Isa mangkada susi joo, nalami roti nacummui do' mangko', nabenni Yudas anakkana Simon Iskariot. 27 Ia tonna mangka Yudas nalai joo roti, natamaimi Ballisi'. Nakuamo Puang Isa ngkuanni, "Apa mukadoangngi mupugauk, pugaukmi madoi'!" 28 Moi mesa' tuu lako tonasolan cumadokko kumande te'da nnissenni, apa battuananna Puang Isa namangkada susi joo lako Yudas. 29 Den tossangari kumua, mbai nasuai Puang Isa male nnalli kaparalluan la dipake pangramean iarika nnalli apa-apa la diben tokaasi-asi, nasaba' Yudas ntoe sepu' doi'. 30 Ta'pa naalai Yudas joo roti naparri-parrii male. Bongimi joo wattu. 31 Ia tonna malemo Yudas, mangkadami Puang Isa nakua, "La dipakala'bihmo' tee too Aku', Anak Mentolino. Na dipakala'bih tooi to Puang Allataala, nasaba' Aku'. 32 Ia na dipakala'bih to Puang Allataala nasaba' Aku', napakala'bih toona' Puang Allataala. Na madoi'mo Puang Allataala mpakala'bihna'. 33 Oo anak-Ku' sola ngasan. Te'damo kumasai torro ssolan kamu'. La miangahna', apa susi to mangka kupauan pekaamberan to-Yahudi, na moi kamu' kupauan toomo kumua ia to kunii male, te'da mikullei ratu lako. 34 Kuben kamu' parenta baru kumua, la sipakamoja' kamu'. Susi Aku' mpakamoja' kamu', susi toda kamu' la sipakamoja'. 35 Ia ke sipakamoja'mo kamu', iamo nanii nnissen ngasanni tau kumua, kamu'mo tonturu'na'." 36 Mekutanai Simon Petrus lako Puang Isa nakua, "Oo Puang, umbora la tanii male?" Mebalii nakua, "Ia to la kunii male, te'dapa muwa'ding la male lako tee too. Apa keanu'ri mumane' undi lako Aku'." 37 Mekutana pole'i Petrus nakua, "Oo Puang ciapari na te'dapa kuwa'ding male sola Kita' tee too? Mpangbenna' sunga'ku' mpangngewaiki'." 38 Mebalii nakua, "Manassaraka kumua madoang tonganko mate mpangngewaina'? La muingaran tee kada kupauanko kumua, te'dapa nakekkua to manuk dau, mupentallunmo mpessakkannina'."

14:1 Nakua Puang Isa lako anak gurun-Na, "Danggi' mimausa'. Matappa' kamu' lako Puang Allataala, mimatappa' too lako Aku'. 2 Buda nengan dinii mari'pih lan bola-Na Ambe'-Ku'. La malena' lako mpasadian kamu' nengan. Na te'da kulamangkada susi joo lako kamu', ke te'dai natongan. 3 Ia ke mangkamo' male mpasadian kamu' nengan, la ratu pole'na' kusolan kamu' lako, antatorro jio sola to kunii mari'pih. 4 Miissenmo to lalan lako to kunii mari'pih." 5 Nakua Tomas lako Puang Isa, "Oo Puang, te'da kiissenni umbo la tanii male. Na umbo kikua la nnissenni to lalan lako?" 6 Mebalimi Puang Isa nakua, "Aku'mo minii nnissen Puang Allataala sola nnampa' katuoan. Moi mesa' tau te'da nakullei ratu lako Ambe', ke te'dai kupuissenni. 7 La miissenmo to Ambe'-Ku', sanga miissenmo'. Ia tee too miissenmo to Ambe'-Ku', mikita toomo." 8 Nakua Filipus lako Puang Isa, "Oo Puang, tapakitankan joo Ambe' nasau penawangki'." 9 Mebalimi Puang Isa nakua, "Oo Filipus! Liwa'mo' masainna torro ssolan kamu', anna te'da unapa muissenna'! Ia to tomangkamo ngkitana', mangka toomo ngkita Ambe'. Matumbai mukua, 'Pakitankan joo Ambe'!" 10 Te'daraka mumatappa' kumua Aku' memmesa' sola Ambe', na Ambe' memmesa' sola Aku'? Ia to apa kupauan kamu', te'da na Aku' bangra mpau'i. Apa Ambe' to da'tan memmesa' sola Aku', Iamo mpugauk ngasanni to apa kupugauk. 11 Katappa'ina' kumua Aku' memmesa' sola Ambe', na Ambe'

memmesa' sola Aku'. Ia ke cia' kamu' ngkatappa'ii to kadang-Ku', wa'ding kamu' matappa' lako Aku' nasaba' mikitamo to jaman mangka kupugauk. 12 La miingaran tee kadang-Ku' kumua, ia to tomatappa' lako Aku', la napugauk to apa mangkamo kupugauk. La'bi matonggo pole'pa ia to la napugauk, nasaba' malena' kutorro sola Ambe'-Ku'. 13 Na moi apa mipeta'da mpau sangang-Ku', la kuben kamu', anna dipakala'bih to Ambe', nasaba' Aku' tee Anak. 14 Moi apa mipeta'da lako Aku', la kuben kamu'." 15 Mpatarruhhi kadan-Na Puang Isa nakua, "Ia ke mipakamoja'na', la mituru' ngasan to parenta-Ku'. 16 La meta'dana' lako Ambe', napatantuan kamu' tomangpakatana, iamo to Roh Allataala, to la torro tarruhmo ssolan kamu'. Iamo la mpamanassan kamu' to pangngajaran tongan. Ia to tote'da namatappa', te'da nakullei ntarimai, nasaba' te'da nakitai na te'da too naissenni. Apa ia to kamu' miissen, sanga nasolan kamu', nalatorro lan penawammi. 18 Te'da kulassalai kamu' susi tobiung, apa la ratu unapa' lako kamu'. 19 Cingga'tu'mora na te'damo nakitana' toline. Apa ia to kamu' la mikitana'. La tuo kamu', nasaba' tuona'. 20 Ia ke nadete'mi wattunna, la miissen kumua memmesa'na' sola Ambe'-Ku', na kamu' memmesa' sola Aku', na Aku' memmesa' sola kamu'. 21 Ia to tontarima parenta-Ku' napugaukki, iamo tompakamoja'na'. La napakamoja' Ambe'-Ku' to tompakamoja'na'. Moi Aku' mpakamoja' today na kupangpekitan kale-Ku'." 22 Ia to Yudas (tangngia Yudas Iskariot) mekutana lako Puang Isa nakua, "Oo Puang, ciapari na kami' tapakitan kale-Ta', te'da na lako totangmatappa'?" 23 Mebalii Puang Isa nakua, "Ia to tompakamoja'na', la naturu' to pangngajah-Ku'. La napakamoja' Ambe'-Ku' joo tau. La ratuna' sola Ambe'-Ku' lako to tonturu' pangngajaran-Ku', angkitorro mari'pih sola. 24 Ia to tote'da napakamoja'na', te'da naturu'i to pangngajah-Ku'. Ia joo pangngajaran misa'ding, te'da napole jio mai Aku', apa pole jio mai Ambe' to ssuana'. 25 Kupauan ngasanmo kamu' tee, tontasola unapa. 26 Ia to Roh Allataala, to tomangpakatana, la nasua Ambe' ratu ssullena'. Iamo la nnajahhi kamu' to sininna apa napangngingaran pole' kamu' to apa mangkamo kupauan kamu'. 27 Kupatorroan kamu' to la mipumasannang, iamo to kamasannangan pole jio mai Aku'. Ia joo kamasannangan kuben kamu' te'da nasusi to naben kamu' toline. Danggi' mimausa' ba'tu malaja'. 28 Misa'dingmo kukua, 'La malena', apa la ratu unapa' lako kalemi.' Ia ke mipakamoja'na', la masannang kamu' kumale lako Ambe', sanga la'bi makuasa ia to Ambe' na Aku'. 29 Kupauan jolomo kamu' tee, moi na te'dapa najaji, na ia ke jajimi keanu', mikatappa'imo'. 30 Te'damo nabuda bang la kupauan kamu', nasaba' wattunnami la ratu to Ballisi', to ngkuasai tee lino. Apa te'da nakuasaina'. 31 Apa la jaji ngasan susi joo, nasaba' parallu naissen toline kumua mpakamoja'na' Ambe'. Iamo joo kupugaukki to sininna apa naparentanna'. Ikee, tamellele ntee."

15:1 Nakua omo Puang Isa, "Aku'mo garonto' anggoro' melo, na Ambe'-Ku' pangbara'bahna. 2 Ia to tangke-Ku' to te'da namembua, nasembangngi Ambe'. Na ia to den buanna naalai pira' to daunna, nabajaii anna la'bi buda buanna. 3 Nabajaimo kamu' pangngajah-Ku' to mangka kuajaran kamu'. 4 La da'tan kamu' memmesa' sola Aku', kumemmesa' sola kamu'! Susi to tangke anggoro' te'da nakullei membua, ke te'dai nale'ke' jio garonto'na, susi todamo kamu' te'da mikullei membua, ke te'dai mimemmesa' sola Aku'. 5 Aku'mo garonto' anggoro', na kamu'mo to tangkena. Ia to tomemmesa' sola Aku', na Aku' memmesa' sola ia, iamo la membua buda. Nasaba' ia ke te'da mimemmesa' sola Aku', te'da lalo mikullei mpugauk apa. 6 Ia to tote'da namemmesa' sola Aku', la dica'bean lako salean, namerrangko susi rangko anggoro' to disembangngi. Ia joo rangko dirempun nadisumpun. 7 Ia ke da'tan kamu' memmesa' sola Aku', miingaran tooi to pangngajaran-Ku', moi apa mipeta'da lako Ambe', la naben kamu'. 8 Na ia ke membua budamo kamu', iamo dinii mpakala'bih Ambe'-Ku'. Pajan toomi kumua kamu'mo to ntongan-tongannii nturu'na'. 9 Susi Ambe' mpakamoja'na', susi toda Aku' mpakamoja' kamu'. Jaji la da'tan kamu' memmesa' sola Aku',

angkuda'tan mpakamoja' kamu'. 10 Ia ke mituru'i to pakkaeloran-Ku', la da'tanna' mpakamoja' kamu', susi Ambe' da'tan mpakamoja'na', sanga nturu'na' pakkaeloran-Na. 11 Kupauan ngasanmo kamu' tee, ammisamasannang-sannangna susi Aku'. 12 Iamo tee parenta-Ku' to kumua, la sipakamoja' kamu' padammi rupa tau, susi Aku' mpakamoja' kamu'. 13 Nate'damo ia pangpakamoja' la'bi matonggo, na ia to pangpakamoja'na mesa' tau tompangben sunga'na naputuoi soba'na. 14 Kusangamo kamu' soba'-Ku', ke mipugaukki to kuparentan kamu'. 15 Te'damo kusanga kamu' kaunan, nasaba' ia to kaunan te'da ia naissenni to apa la napugauk puangna. Apa ia to kamu' kusangamo kamu' soba'-Ku', sanga sininna to apa mangka kusa'ding jio mai Ambe'-Ku', mangka ngasanmo kamu' kupauan. 16 Tangngia kamu' mpileina', apa Aku'ri mpilei kamu', angkusua kamu' male ammimembua buda, to bua te'da nalamasolang. Na ia to apa mipeta'da lako Ambe' mpau sangang-Ku', la naben kamu'. 17 Iamo tee parenta-Ku' lako kamu' kumua, sipakamoja' kamu'." 18 Mangngajahhimi Puang Isa nakua, "Ia ke nakaba'ci kamu' totangmatappa', ingaranni kumua la'bi jolona' nakaba'ci na kamu'. 19 Ia ke la taunna kamu' totangmatappa', tantu nakabudai kamu'. Apa tangngiamo kamu' taunna, sanga mangkamo kamu' kupilei lan mai tangnga-tangngana totangmatappa', iamo nakaba'ci kamu'. 20 Ingaranni to apa mangkamo kupauan kamu', 'Ia to mesa' kaunan te'da nala'bi matande na puangna.' Jaji ia ke mangkamo' nasessa, moi kamu' la nasessa too. Na ia ke naturu'i to pangngajaran-Ku', la naturu' tooi to pangngajaranmi. 21 Na la nasessa kamu', sanga mituru'na' na te'da too naissenni to Ambe' to ssuana'. 22 Ia ke la te'dai kuratu nnajahhi tau, te'da nalamadosa. Apa ia tee too, te'damo nawa'ding mpessakkanni dosana. 23 Ia to tongkaba'cina', ia toomo ngkaba'ci Ambe'-Ku'. 24 Ia ke la te'dai kupugauk tanda mejangngaran lan tangnga-tangngana tobuda, to te'da napugaukki tau laen, te'da nalamadosa. Apa moi nakitamo to apa kupugauk, nakaba'cina', na moi Ambe'-Ku' nakaba'ci todami. 25 Apa nang la susimi ia joo anna jaji to diuki' lan sura'na Nabi Musa kumua, 'Nakaba'cina', moiraka nate'da kupugauk dosa.' 26 La kusua lako kalemi to tomangpakatana pole jio mai Ambe'. Iamo to Roh Allataala to la mpamanassai to pangngajaran tongan. Ia ke ratui, Ia mpangpeissenanna'. 27 Moi kamu' la mipangpeissenan toona', sanga sola bangmiki' jio mai pamulanna.

16:1 Kupauan ngasanmo kamu' joo, anna danggi' mika'tu rannu ammitangmatappa' pole'. 2 La diula'i kamu' lan mai bola passambajangan. La den too ia wattunna, na ia to tombuno kamu' nasangai kumua mpugaukki kameloan lako Puang Allataala. 3 Napugaukki susi joo lako kamu', nasaba' te'da naissenni to Ambe', na moi Aku' te'da too naissenna'. 4 Apa kupauanmo kamu' tee too, anna ia ke jajimi, la miingaran kumua mangka jolomo' mpauan kamu'." Mpatarruhhi kadan-Na Puang Isa nakua, "Sininna tee kupau te'dapa naden kupauan kamu' mellao jiona mai, sanga sola bang unapiki'. 5 Apa ia tee too, la polemo' lako tossuana'. Na moi mesa' te'da bang kamu' ngkutanaina' kumua, 'Umbora la tanii male?' 6 Na la memmasse penawammi tee too, nasaba' kupauanmo kamu' kumua, 'La polemo". 7 Tongan tee kupauan kamu' kumua, 'La'bi den bua'na lako kamu' ke polena', sanga ia ke la te'dai kupole, te'da nalaratu joo tomangpakatana. Apa ia ke polena', la kusuai ratu lako kalemi. 8 Na ia ke ratumi to Roh Allataala la napamanassai kumua sala to toline. La napamanassai lako toline apa to disanga dosa, pangsesa-Na Puang Allataala na kumua totangmadosana'. 9 La napamanassa kumua madosai to toline, sanga te'da namatappa' lako Aku'. 10 La napamanassa too kumua totangmadosana', sanga polena' lako Ambe' natarimana', na te'damo milangkitana'. 11 La napamanassa too kumua la nasessami Puang Allataala to toline, sanga disessami to Ballisi', to ngkuasai tee lino. 12 Budapa to la kupauan kamu', apa te'dapa mikullei mpahangngi. 13 Apa ianna ratumo joo Roh Allataala, Iamo la mpamanassai to katonganan-Na Puang Allataala, na Ia toomo mpatuju kamu' nissenni to sininna pangngajaran tongan. Te'da

namangkada situru' pakkaeloran-Na, apa sininna to nasa'ding jio mai Aku' iamo napau. Na la napauan too kamu' to apa la jaji keanu'. 14 La napakala'bihna', nasaba' ia to napauan kamu', natarima pole jio mai kale-Ku'. 15 Sininna to apa naampui Ambe', apang-Ku' too. Iamo kukua kumua ia to apa napauan kamu' Roh Allataala, pole jio mai kale-Ku'." 16 Mpatarruhhi kadan-Na Puang Isa nakua, "Cingga'tu'mora na te'damo mikitana', na cingga'tu' toomora ammikita pole'na'." 17 Ba'tu pira-pira to anak gurun-Na sikutana-tana nakua, "Apara battuananna joo nakuanki', 'Cingga'tu'mora na te'damo mikitana', na cingga'tu' toomora ammikita pole'na'"? Na apa pole'pa battuananna joo nakua, 'La polena' lako Ambe'"? 18 Sikutana taruhpa ia nakua, "Apara ia battuananna joo 'cingga'tu'"? Te'da kita' taissenni apara ia joo napau!" 19 Naissen Puang Isa kumua madoangngi la ngkutanaii. Iamo joo nakua ngkuanni, "Kukua nena', 'Cingga'tu'mora na te'damo mikitana', na cingga'tu' toomora ammikita pole'na'.' Iamoraka joo misipangkadai? 20 La miingaran tee kadang-Ku' kumua, la kumarrak kamu', mimbating too, apa la marioi to totangmatappa'. La masussa penawammi, apa ia to kamasussanmi la nasullei kamasannangan. 21 Ia to kamasannanganmi susi to baine la keanak. Ia ke la keanakki, liwa' sussa na mapa'dik mangnguriwa'. Apa ianna kala'paranmo, ta'pa te'damo naingaranni to pa'dikkina nena', nasaba' gaja sannangngi njajian mesa' pea tama lino. 22 Susi toomo kamu'. Masussa penawammi tee too, apa la kusiamparan pole' kamu', ammimemmasannang. Na moi mesa' tau te'da ngkullei nnalai kamu' joo kamasannanganmi. 23 Na ia joo wattu te'damo ammilangkutanaina'. La miingaran tee kadang-Ku' kumua, moi apa mipeta'da lako Ambe' mpau sangang-Ku', la naben kamu'. 24 Naratu lako too allo, te'dapa mipeta'dai to apa lako Ambe' mpau sangang-Ku'. Peta'dai ammidiben, nasukku' to kamasannanganmi!" 25 Mpatarruhhi kadan-Na Puang Isa nakua, "Sininna tee kupauan kamu', kupakean ngasan pangpasusian. Apa la den wattunna nate'damo kupakeanni pangpasusian, apa kupau manassa bangmo lako kamu', mpamanassai to Ambe'. 26 Ia joo wattu la meta'da kamu' lako Ambe' mpau sangang-Ku'. Te'da naparallu Aku' la mpeta'dan kamu' lako Ambe', 27 sanga napakamoja'mo kamu' Ambe'. Napakamoja' kamu', nasaba' mipakamoja'na', mimatappa' too kumua topole jiona' mai Ambe'. 28 Topole jiona' mai Ambe', kumentama lino. Na ia tee too la kusalaimi tee lino, kupole pole' lako Ambe'." 29 Mangkadami to anak gurun-Na ngkuanni, "Oo Puang, mane'ri tapau manassa tee too. Te'damo tapake kada pangpasusian. 30 Mane' kiissenri kumua Kita' nnissenni to sininna apa. Taissen jolo to apa la nakutananki' tau. Iamo joo matappa'kan kumua topole jioki' mai Puang Allataala." 31 Napebalii Puang Isa nakua, "Jaji matappa'mora kamu'ka tee too? 32 La nadete'mi wattunna, na sitonganna wattunnami tee too, kumua la dipasisarak-sarak kamu'. Pada la pole kamu' lako bolami, ammisalaina' mesa-mesa. Apa sitonganna te'da kumesa-mesa, sanga den Ambe' kusolan. 33 Kupauan ngasanmo kamu' tee, ammiampa' kamasannangan nasaba' memmesa'mo kamu' sola Aku'. La maparri' kamu' dipakario-rio lan lino. Apa pemawatangngii penawammi, nasaba' mangkamo' ntaloi kuasanna lino."

17:1 Ia tonna mangkamo Puang Isa mpau joo, mentingngarami de' langi' nakua, "Oo Ambe', nadete'mi wattunna. Pakala'bihmo' tee Aku' Anak, angkupakala'bih tooki'. 2 Tapakuasamo' ngkuasaii to sininna to lino, jaji kuasa toomo' mbenni katuoan melo te'da cappa'na to totapangbenmo lako Aku'. 3 Iamo tee to katuoan melo te'da cappa'na, ke naissen tonganmiki' tau kumua Kita'mo Puang Allataala tongan, anna issen toona' kumua Aku'mo Puang Isa Almaseh to mangka tasua. 4 Mangkamo' mpakala'bihki' lan tee lino, nasaba' mangkamo' njamai to jaman tasuanna'. 5 Oo Ambe'! Pakala'bihmo' tee too. Ben pole'mo' to kamala'biran kuampuimo tontasola unapa, tonna te'dapa nadipaden tee lino. 6 Kupangpeissenanmiki' lako sininna tau to mangkamo tabenna' lan tee lino. Ia tuu lako tau tabenna', taun-Ta', nanturu'mo kadan-Ta', 7 naissenmo tee too

kumua sininna to apa tabenna' pole jio ngasan mai Ambe'. 8 Kupauanmo kadan-Ta' to mangka tapauanna', na natarimamo. Naissen toomo kumua tonganna' topole jio mai Ambe'. Nakatappa'imo kumua Kita'mo to mangka ssuana'. 9 Kupassambajanganmo tuu lako tau. Te'da kupassambajangan ngasanni to toline, apa ia mandara to tomangkamo tabenna', sanga taun-Ta' tuu lako tau. 10 Sininna to taung-Ku' taun-Ta' too, na sininna to taun-Ta' taung-Ku' too. Na ia to kamala'biran-Ku' pajan lan tangnga-tangngana tuu lako taun-Ta'. 11 Na ia tee too la polemo' lako Ambe'. Te'damo kulatorro lan lino, apa lan unapi lino tuu lako taun-Ta'. Oo, Ambe' mala'bih! Kuasan-Ta', to mangka tabenna', nnampaii tuu lako taun-Ta', na memmesa' susi Ambe' na Aku'. 12 Ia tongkusola unapa, kuasan-Ta' kupake nnampaii. Kuampai melomo anna moi mesa' te'da namasolang, saliwanna to pura dipattantumo anna jaji to diuki' lan Sura' Allataala. 13 Na ia tee too la polemo' lako Ambe'. Kupau ngasanni tee tongkulan unapa lino, anna wa'ding liwa' masannang tuu lako taun-Ta' susi Aku' masannang. 14 Kupauanmi to kadan-Ta'. Iamo joo nakaba'cii totangmatappa', nasaba' tangngia taunna, susi Aku' tangngia toona' taunna. 15 Te'da kumeta'da kumua antaalaimi lan mai lino tuu lako taun-Ta', apa meta'dara' lako kale-Ta' antaampaii jio mai kuasanna togaja'. 16 Susi Aku' tangngiana' taunna totangmatappa', moi tuu lako taun-Ta' tangngia too taunna. 17 Denna upa' ia tuu lako taun-Ta' nturu' kadan-Ta' na mpangmesa lako mandai Puang Allataala to katuoanna. Katonganan to kadan-Ta'. 18 Susi Ambe' mangkamo ssuana' tama lino, susi toomi Aku' mangkamo ssuai tuu lako taun-Ta' male lako padanna rupa tau. 19 Mangkamo kuturu' to kadan-Ta' angkumpangben kale-Ku' susi karoba, anna pumeloi tuu lako taun-Ta'. Kupugaukki susi joo dikua anna ia tuu lako taun-Ta' nturu' toda kadan-Ta' na mpangben toda kalena lako kale-Ta' namenjaji tau mesan-Ta'. 20 Te'da na ia manda tee taun-Ta' kupassambajangan, apa kupassambajangan too to la matappa' lako Aku', ke napangpeissenanmi tuu lako taun-Ta' to Kareba Kasalamatan. 21 Oo Ambe', meta'dana' ke wa'dingngi anna memmesa' sola ngasanni susi Ambe' na Aku' memmesa', na Aku' memmesa' sola Ambe'. Denna upa' namemmesa' sola Ambe', anna matappa' to sininna toline kumua Ambe' to ssuana'. 22 Mangkamo kuben kamala'biran to tabenna', anna memmesa' sola ngasan susi Ambe' na Aku' memmesa'. 23 Memmesa'mo' sola tuu lako taun-Ta', na Ambe' memmesa' sola Aku', anna mattongan-tongan memmesa'mo' sola ngasan. Ia ke susii joo na la naissen toline kumua tasuana', na issen tooi kumua tapakamoja'i tuu lako taun-Ta' susi Aku' tapakamoja'. 24 Oo Ambe', meta'dana' na ia tuu lako taun-Ta' to tabenna' la torro jio to kunii, anna kitai to kamala'biran-Ku'. Tabenmo' joo kamala'biran tonna te'dapa nadipaden tee lino, nasaba' tapakamoja'na'. 25 Oo Ambe' maruruh! Te'da naissenki' toline, apa Aku' kuissenki', na naissen ngasan taun-Ta', kumua tasuana'. 26 Kupangpeissenanmiki' lako tuu lako taun-Ta', na la kupugauk tarruh susi joo, dikua naperasai to pangpakamoja'-Ta' lako Aku', susi Aku' mperasaii, angkumemmesa' sola tuu lako taun-Ta'."

18:1 Ia tonna mangkamo Puang Isa massambajang susi joo, lambanmi lian sambali'na Sa'dan Kidron sola anak gurun-Na. Den bara'bah ntuu jio nanii mentama sola ngasan. 2 Ia to Yudas, to la mpangpejokkoanni, naissen too joo bara'bah, nasaba' tuli sirempun Puang Isa sola anak gurun-Na jio. 3 Iamo joo, namale Yudas lako ntuu jio ssolan surudadu to-Roma sola ba'tu pira-pira pangjagana Bola Puang Allataala, to nasua kapala imang na to-Farisi. Mbawai pangbuno sola palita na sulo. 4 Naissen ngasan Puang Isa to apa la jaji lako kale-Na. Jaji malemi ngkandoppi'i tuu lako tau, namekutana nakua, "Indara miangah?" 5 Mebalimi tuu lako tau nakua, "Puang Isa to-Nazaret." Nakua Puang Isa, "Aku'mo tee." Ia to Yudas to mpangpejokkoanni ke'dehhi jio sola tuu lako tau. 6 Ia tonna mebali Puang Isa nakua, "Aku'mo tee." sorong boko' ngasanni nasisongkan do' litak. 7 Nakutanai pole'i Puang Isa nakua, "Indara miangah?" Mebalii nakua, "Puang Isa to-Nazaret." 8

Nakua Puang Isa, "Mangkamo kukua, Aku'mo tee. Ia ke Aku' to miangah, eloranni tee mai tau laen namale ia." 9 Mangkada susii joo, najaji to mangka napau jolomo nakua, "Oo Ambe' ia to tonabenna' Ambe', moi mesa' te'da namasolang." 10 Ia to Simon Petrus mbawa pa'dang, ta'pa nanonokki, napa'dangngii to kaunanna Imang Lompo, nata'tak to talinga kananna. Ia joo kaunan disanga Malkus. 11 Nakua Puang Isa ngkuanni to Petrus, "Pasibanuai tuu pa'dangmu! Nang la kuolanna tee kamaparrisan to napasadianmo' Ambe'." 12 Ia to surudadu Roma sola kamandangna na pangjaga to-Yahudi njokko Puang Isa napumpungngi. 13 Napangngoloi to Puang Isa jolo' lako Hanas, ambe' matuanna Kayafas. Na ia to Kayafas iamo Imang Lompo joo taun. 14 Iamo to mangka mpangngingaranni to pekaamberan to-Yahudi kumua, "La'bi melo ke mesa' tau mate ssullei to sininna bangsa." 15 Simon Petrus sola mesa' anak guru laen mpeundii Puang Isa. Ia joo solana Petrus naissen Imang Lompo. Iamo joo nawa'ding mentama rante bolana Imang Lompo sola Puang Isa, 16 apa ia to Petrus mangtajanni jio salean jio babangan. Na ia joo solana to naissen Imang Lompo, messun pole'i lan mai, nasipangkada to baine kaunan pangjaga babangan, namane' ssolanni to Petrus mentama. 17 Nakua joo baine kaunan pangjaga babangan lako Petrus, "Ee, tangngiko todaraka sala mesa'na anak gurun-Na joo tau?" Mebalii Petrus nakua, "Tangngiana'." 18 Macakke'mi joo wattu. Iamo joo, na ia to kaunan sola pangjaga mpadukku lalotin api dipendarang. Male today Petrus lako ntuu jio, nake'deh mendarang sola tuu lako tau. 19 Mekutanai to Imang Lompo lako Puang Isa, mpekutananni to pangngajaran-Na sola anak gurun-Na. 20 Mebalimi Puang Isa nakua, "Tuli mangcurita maruruh bangna' jio olona tobuda. Tuli mangngajahhina' jio bola passambajangan sola jio Bola Puang Allataala to biasa nanii buda to-Yahudi sirempun. Te'dapa naden apa kupau membuni. 21 Na matumbai takutanaina'? Kutanai bangmi tuu mati' tau to mangka ssa'dingna' mangngajahhi. Nang la naissen ia to apa kupau." 22 Ia tonna mangkada Puang Isa susi joo, denmi mesa' pangjaga jio ntampelengngi, nakua ngkuan Puang Isa, "Liwa' baranimmu mangkada susi tuu lako Imang Lompo!" 23 Mebalimi Puang Isa nakua, "Ia ke denni sala to kupau, pauanna' umbonnara to sala. Apa ia ke tonganni to kupau, ciapari mutampelengna'?" 24 Napangpesuanni Hanas anna ia to Puang Isa to dipumpung unapa dipangngoloi lako Kayafas to Imang Lompo joo taun. 25 Ke'deh unapi Simon Petrus mendarang ntuu jio, na den ba'tu pira-pira tau ngkuanni, "Ee, tangngiko todaraka sala mesa'na anak gurun-Na joo tau?" Apa messakkanni Petrus nakua, "Tangngia aku'!" 26 Den mesa' kaunanna Imang Lompo, sirapu to kaunan napa'dangngi Petrus talinganna, mangkada nakua, "Tangngikoraka to kukita nasolan lan joo bara'bah?" 27 Anna pessakkanni omi Petrus nakua, "Tangngia aku'!" Siampa' melo bang joo wattu, nata'pa kekkua to manuk. 28 Melambi' unapa nasolanni to Puang Isa jio mai bolana Imang Lompo Kayafas, male lako salassa' gubernur to dinii mangra'tah kara-kara. Apa te'da namentama salassa' gubernur to pekaamberan to-Yahudi, dikua danggi' nacarepa situru' atoran agama, nawa'ding kumande kande Paskah. 29 Iamo joo namale Gubernur Pilatus lako salean ngkutanaii nakua, "Apara miparapasanni tee tau?" 30 Mebalimi tuu lako tau nakua, "Ia ke la tangngia togaja', te'da kipangngoloi lako gubernur." 31 Nakua Gubernur Pilatus ngkuanni, "Alai mati' na kamu' rra'tahhi situru' ada'mi!" Apa nakua to to-Yahudi mebali, "Te'da kiwa'ding mbuno tau." 32 (Susimi ia joo anna jaji to kadan-Na Puang Isa mpau'i to carana la mate.) 33 Mentama pole'mi salassa' Gubernur Pilatus natambai to Puang Isa, nakutanaii nakua, "Tongannaraka, Ikomo raja-Na to-Yahudi?" 34 Napebalimi nakua, "Ia tuu pekutananta', pekutananta' unaraka, ba'tu denmoraka tau ncuritana' lako kita'?" 35 Mebalimi Gubernur Pilatus nakua, "Oo to-Yahudira'ka? Bangsamu una sola kapala imang ratu ssolanko mangngoloi lako aku'. Aparapa to mangka mupugauk?" 36 Mebalimi Puang Isa nakua, "Ia to kaparentan-Ku' te'da napole lan mai lino. Ia ke la pole lanni mai lino, nalamangngewa to taung-Ku', anna danggi' kudipangngoloi lako pekaamberan to-Yahudi. Apa te'da memana napole

lan mai lino to kaparentan-Ku'." 37 Mekutana omi Gubernur Pilatus lako Puang Isa nakua, "Ia ke susii joo, Rajarokoka?" Mebalii Puang Isa nakua, "Susi tuu tapaunna kumua Rajana'. Dijajianna' kumentama lino mesa'ra akkatta-Ku', iamo to la mpamanassa katonganan. Ia to topole jio mai katonganan, napesa'dingngina'." 38 Mekutana pole'i Gubernur Pilatus nakua, "Apara joo musanga katonganan?" Mangkai joo messun pole' omi Gubernur Pilatus, namangkada lako to-Yahudi nakua, "Moi mesa' kasalan-Na te'da kuampa'. 39 Apa situru' kabiasaanmi, tuli Ila'paranna' mesa' toditarungku ke pangramean Paskah. Mikadoangngimoraka ke Ia tee Raja to-Yahudi kula'paran?" 40 Mebalii siarrakan nakua, "Cia'kan. Danggi' na Ia, apa Barabasmu!" (Parampo' joo Barabas.)

19:1 Mangkai joo nasuami Gubernur Pilatus to surudadu rrambii to Puang Isa. 2 Ia to surudadu mpasongko'i mahkota, to ringe keduri dikabua'. Mangkai joo, napapakeimi baju lando makudara', 3 namempole-pole lako olo-Na ncapa'-capa'i nakua, "Salama' Raja to-Yahudi", namane' ntampelengngi. 4 Mangkai joo, messun unapi Gubernur Pilatus namangkada lako tobuda nakua, "Kitai! La kupangngoloi lako kamu', ammiissenni kumua moi mesa' kasalan-Na te'da kuampa'." 5 Messunmi Puang Isa mpake mahkota duri sola baju malando makudara'. Nakua Gubernur Pilatus ngkuan tobuda, "Kitari tuu tau!" 6 Simetamba-tambanni to kapala imang sola to pangjagana Bola Puang Allataala tonna kitami to Puang Isa nakua, "Pampangngi! Pampangngi!" Nakua Gubernur Pilatus, "Alami mipampangngi, sanga te'da lalo kasalan-Na kuampa'." 7 Nakua to to-Yahudi mebali, "Situru' atoranki', la dibuno Ia, nasaba' ssanga kalena Anak Allataala." 8 Mandongmi malaja' Gubernur Pilatus tonna sa'dingngi to tobuda mangkada susi joo. 9 Mentama pole'mi bola pangra'tasan kara-kara, nadisolani Puang Isa tama, nakutanai pole'i nakua, "Topole umboroko?" Apa cia'i Puang Isa mbalii. 10 Iamo joo nakua Gubernur Pilatus, "Cia'rokoka ssipangkadanna'? La muissen kumua, kuasana' Ila'paranko, kuasa toona' mpampangko!" 11 Mebalii Puang Isa nakua, "Ianna te'da nabenki' Puang Allataala joo kuasa, te'da lalo takullei ngkuasaina'. Iamo joo, na ia to tompangpejokkoanna', la'bi matonggo ia dosana na kita'." 12 Ia tonna sa'dingngi Gubernur Pilatus joo, nnangahmi lalan la Ila'paran Puang Isa. Apa simetamba-tambanni to to-Yahudi nakua, "Ia ke tala'paranni, tangngiaki' soba'na Tomaraja Roma! Ia to tossanga kalena raja, iamo tonnewa Tomaraja!" 13 Ia tonna sa'dingngi Gubernur Pilatus joo kadanna, messunmi ssolanni to Puang Isa, namane' cumadokko jao cadokkoan pangra'tasan, jio ngenan disanga Sali Batu. (Lan basa Ibrani disanga Gabata.) 14 Cingga'tu'mora natatte' sangpulo dua tangnga allo joo wattu. Masawannapi nadete'i pangramean Paskah. Nakua Gubernur Pilatus ngkuanni to to-Yahudi, "Inde'mi Rajami." 15 Simetamba-tambanni nakua, "Bunoi, bunoi, pampangngi!" Nakutanaii Gubernur Pilatus nakua, "Madoangra kamu'ka ke aku' mpangpepampang Rajami?" Mebalimi to kapala imang nakua, "Mesa-mesanna Tomaraja Roma rajaki'!" 16 Katampakanna napangbenmi Gubernur Pilatus to Puang Isa lako tuu lako tau anna pampangngi. Mangkai joo, malemi nasolan tuu lako tau to Puang Isa. 17 Na mpassan kaju sitamben-Na to Puang Isa, male lako buntu-buntu disanga 'Ulu Tau'. (Lan basa Ibrani disanga Golgota.) 18 Ntuumo jio dinii mpampangngi. Den toda dua tolaen nasolan Puang Isa dipampang, mesa' jio sa'de kairin-Na, na mesa' jio sa'de kanan-Na, na Puang Isa lan tangngana. 19 Mangkami massua Gubernur Pilatus nadipale'ke' tee pangnguki' jao kaju sitamben-Na Puang Isa: "Isa to-Nazaret, Raja to-Yahudi." 20 Buda to-Yahudi mbacai joo pangnguki', nasaba' te'da namambela jio mai kota to dinii mpampangngi. Ia joo pangnguki' diuki' lan basa Ibrani, basa Latin na basa Yunani. 21 Nakua to kapala imang ngkuan Gubernur Pilatus, "Danggi' tauki' 'Raja to-Yahudi', apa tauki'i, 'Nakua tee tau, Aku' Raja to-Yahudi.'" 22 Apa mebalii Gubernur Pilatus nakua, "Ia to mangka kuuki', te'damo nawa'ding disullei." 23 Ia tonna mangkamo napampang surudadu to Puang Isa, naalami to pakean-Na, natawa a'pa'i, sangtawa a'pa'na mesa' tau mputawai.

Naala tooi to baju lando-Na. Ia joo baju te'da jai'na, mesa'ra tannun jao mai, sangkalae ratu do'. 24 Sipangkada-kadai joo surudadu nakua, "Danggi'mo talontok-lontokki tee baju. Taloterei bangmi, mpattantui kumua indannariki' nnampa'i." Susimi tee najaji to diuki' lan Sura' Allataala kumua, "Natawa-tawai to pakean-Ku', Naloterei tooi to baju lando-Ku'." Napugauk tongan joo surudadu susi joo. 25 Jio siandah kaju sitamben-Na Puang Isa, ke'dehhi indo-Na Puang Isa sola indoure-Na Puang Isa, na Maryam balinna Klopas sola Maryam Magdalena. 26 Ia tonna kitai Puang Isa to indo-Na ke'deh jio sola to anak gurun-Na napakamoja', mangkadami lako indo-Na nakua, "Oo indo', iamo tuu anakkami." 27 Namane' ngkuanni joo anak gurun-Na napakamoja', "Iamo tuu indomu." Mammula joo wattu natarimami to indo-Na Puang Isa, natorro jiomu bolana. 28 Ia tonna issenmi Puang Isa kumua mangka ngasanmi najama to nasuanni Ambe', mangkadami nakua, "Mawakkena" anna jaji to diuki' lan Sura' Allataala. 29 Den busu jio ponno anggoro' macukka. Den tau ncummui to baraba batu tama joo anggoro', napalakoi cappa' sangtangke hisop, naulohhi lako timun-Na Puang Isa. 30 Nacuccu'i Puang Isa joo anggoro', namane' mangkada nakua, "Mangkami!" Namane' cukku, naka'tu sunga'-Na. 31 Ia tonna dipampang to Puang Isa, sangngallomora na Allo Katorroan. Cia'i to pekaamberan to-Yahudi, ke mendoke' unapi jao kaju sitamben to batang rabukkuna to todipampang nadete'i Allo Katorroan. Apa pole' opi na ia joo Allo Katorroan la'bi parallu na ia to Allo Katorroan laen. Iamo joo namale to to-Yahudi lako Gubernur Pilatus meta'da nadile'toan ajena to todipampang, namane' dipupellao to batang rabukkuna jao mai kaju sitamben. 32 Iamo joo namale to surudadu lle'toan jolo ajena joo dua tau to dipampang sola Puang Isa. 33 Ia tonna dete'i lako to Puang Isa, nakitai matem, te'damo nale'toanni to aje-Na. 34 Apa mesa' to surudadu ntossokki doke to sa'de-Na, nata'pa messun to rara sola wai. 35 Ia to tongkitai joo apa jaji, iamo ncuritai, ammimatappa' toda. Na tongan joo kadanna, na naissen kumua tongan to napau. 36 Susimi joo najaji to diuki' lan Sura' Allataala kumua, "Moi mesa' bukun-Na te'da nadile'toan." 37 Den too diuki' lan Sura' Allataala kumua, "Nakitai to tomangka natossok." 38 Mangkai joo, ia to Yusuf to-Arimatea meta'da lako Gubernur Pilatus, naalai to batang rabukku-Na Puang Isa. (Ia tee Yusuf tonturu'mo Puang Isa, apa membuni-buni bangri, sanga malaja'i lako pekaamberan to-Yahudi.) Naeloranni Gubernur Pilatus, jaji malemi Yusuf nnalai joo batang rabukku-Na Puang Isa. 39 Ia to Nikodemus to denmo naratu bongi lako Puang Isa tonna tee, male today sola Yusuf. Nabawai Nikodemus to minynya'-minynya' busarungngu', iamo to mur dipasirau gaharu, agi-agi tallung pulo kilo banda'na. 40 Malemi sola dua nnalai joo batang rabukku-Na Puang Isa, nabalunni kaen lenan, naguguhhii joo minynya'-minynya' busarungngu' situru' ada'na to-Yahudi. 41 Den sanglimbo bara'bah jio to dinii mpampang Puang Isa. Na den liang baru lan ntuu joo bara'bah, to te'da bangpa nadipatamai tomate. 42 Napatama jiomu ntuu joo liang to batang rabukku-Na Puang Isa, sanga mandoppi'i, na cingga'tu'mora na Allo Katorroan.

20:1 Ia tonna marimu-rimu unapa joo allo Aha', malemi Maryam Magdalena lako liang-Na Puang Isa. Nakitami to batu petungu' liang tigesu'mo jio mai ba'ba liang. 2 Ta'pa kinjara'mi male nnangah Simon Petrus sola to anak gurun-Na to napakamoja' Puang Isa, napauanni kumua, "Mangkai naala tau to Puang lan mai liang, na te'da kiissenni umbo napanii." 3 Malemi Simon Petrus lako liang sola joo anak guru laen. 4 Sikinjarasan bangmi sola dua, apa dicau' malassii Petrus kinjara' anna la'bi madoi' ia ratu lako liang joo solana. 5 Cukkumi mangpenunu tama liang, nakitai to pebalun lan, apa te'da natarruh tama. 6 Undi ia to Simon Petrus ratu, anna tarruh mentama ntuu joo liang. Nakitai to kaen pebalun torro melo bangmo jio, 7 apa ia to kaen peputu' ulun-Na Puang Isa torro leko'mi tilulun unapa. 8 Ia to anak guru laen, to jolo ratu, mentama today ngkitai, namatappa'. 9 (Ratu lako joo wattu, te'dapa napahangngi to apa diuki' lan Sura' Allataala kumua, "La tuo pole'i jio mai

kamatean.") 10 Mangkai joo, polemi sola dua lako to nanii torro. 11 Ke'dehhi Maryam Magdalena jio ba'ba liang, nakumillak. Ia tonna kumillak, mellingi'i tama liang, 12 nakitai den dua malaeka' mangpakean mabusa cumadokko jio to mangka dinii mbujuh batang rabukku-Na Puang Isa. Mesa' jio ngenan ulun-Na na mesa' jio ngenan aje-Na. 13 Mekutanai joo malaeka' nakua, "Oo indo', ciapari mikumillak?" Mebalii Maryam Magdalena nakua, "Mangkai naala tau to Puangku', na te'da kuissenni umbo napanii." 14 Ia tonna mangkamo mangkada susi joo, messailemi lako boko'na nakitai to Puang Isa ke'deh jio. Apa te'da naissenni kumua Puang Isa joo. 15 Mekutanai Puang Isa ngkutanaii, "Ee baine, ciapari mukumillak? Indara muangah?" Nasangai Maryam to pangbara'bah, iamo joo nakuanni, "Oo ambe', ia ke kita' mpalelei, tulungna' tapauanna' umbo tapanii, kumale nnalai." 16 Mangkadai Puang Isa nakua, "Oo Maryam!" Messaile Maryam lako Puang Isa, namangkada lan basa Ibrani nakua, "Rabuni" (battuananna guru). 17 Nakua Puang Isa ngkuanni, "Danggi' kaka'na', nasaba' te'dapa kumale de' Ambe'. Apa malemoko lako sile'to-Ku', mupauanni kumua la polemo' de' Ambe'-Ku', na Ambe'na too, Puang-Ku' na Puangna." 18 Ta'pa malemi Maryam mpauanni to anak gurun-Na Puang Isa nakua, "Mangkamo' ngkita Puang." Nacuritanni to apa mangka napauanni Puang Isa. 19 Ia tonna bongimo, allo Aha' ia bang unamo joo, nasirempun to anak gurun-Na Puang Isa lan bola dilacak, nasaba' malaja'i lako pekaamberan to-Yahudi. Ta'pa ratui Puang Isa ke'deh lan tangnga-tangngana, namangkada nakua, "Salama' kamu', mimasannang!" 20 Ia tonna mangka mangkada susi joo, mpangpekitanmi liman-Na sola sa'de-Na. Gaja sannangngi sola ngasan ngkita Puang. 21 Nadadu' pole'i Puang Isa mangkada nakua, "Salama' kamu', mimasannang. Susi Ambe' ssuana', susi toomi Aku' ssua kamu'." 22 Namane' mpupessue penawan-Na lako anak gurun-Na nakua, "Tarimai to Roh Allataala. 23 Ia ke midampanganni to tau, nadampangan todai Puang Allataala. Na ia ke te'da midampanganni, te'da toda nadampanganni Puang Allataala." 24 Den mesa' anak gurun-Na Puang Isa disanga Tomas (to disanga too Rendu). Te'da na jio sola solana, tonna ratu Puang Isa mpangpekitan kalena. 25 Nakua solana ngkuanni, "Mangkamokan ngkita Puang!" Apa mebalii nakua, "Ianna te'dapa kukitai na te'da toopa kukaka'i to lalan paku jio liman-Na na te'dapa kukaka'i to lalan doke jio sa'de-Na, te'dapa kumatappa'." 26 Sangminggu mangkanna joo, sirempun pole' omi to anak gurun-Na ntuu joo bola, najio todai Tomas. Dilacak ngasanni to ba'ba, apa ta'pa ratui Puang Isa, nake'deh lan tangnga-tangngana. Namangkada nakua, "Salama' kamu', mimasannang." 27 Namane' ngkuanni to Tomas, "Kitai limang-Ku'! Panteei tuu jarimmu, muulohhi tuu limammu, mukaka'i tee sa'de-Ku'. Danggi' mubata unapa, apa matappa'moko!" 28 Nakua Tomas lako Puang Isa, "Oo Puangku'! Oo Puang Allataala to kusompa!" 29 Apa nakua Puang Isa ngkuanni, "Matappa'moko tee too, nasaba' mukitamo'. Masannang to tomatappa', moi te'da nakitana'!" 30 Budapa tanda mejangngaran laen to napugauk Puang Isa jio olona anak gurun-Na, apa te'da nadiuki' lan tee sura'. 31 Ia ngasan tee diuki', ammimatappa' kumua Raja Mangpasalama' na Anak Allataala to Puang Isa, ammiampa' katuoan melo te'da cappa'na, sanga matappa' kamu'.

21:1 Mangkai joo mpangpekitan pole' omi kalena Puang Isa lako anak gurun-Na jio randan Tasik Tiberias. Susi tee jajinna: 2 Den sangbongi nasirempun to Simon Petrus, Tomas (to disanga too Rendu), Natanael to-Kana jio tana Galilea, anakkana Zebedeus, na denpa dua anak gurun-Na laen. 3 Nakua Simon Petrus lako solana, "La malena' mebale." Nakua toda to solana, "La male todakan." Male ngasanmi manglopi, apa siupuh bongi te'da bang apa naampa'. 4 Ia tonna mane' ollong allo, ke'dehmi Puang Isa jio randan tasik, apa te'da naissenni anak gurun-Na kumua Puang Isa joo. 5 Nakua Puang Isa ngkuanni, "Oo pea, denraka balemi?" Mebalii nakua, "Te'da Kita'!" 6 Nakua omo Puang Isa ngkuanni, "Pembuangan lakoi sa'de kananna lopi tuu jalami, ammiwa'ding nampa'

bale." Napembuanganmi joo jalana, na tangnakullemi rrui' pole'i, sanga liwa' buda bale lan. 7 Ia to anak guru napakamoja' Puang Isa ngkuan Petrus, "Puang joo!" Ia tonna sa'dingngi Simon Petrus, ta'pa mpakei bajunna sanga te'da namebaju, namella'bu do' tasik. 8 Ia to anak gurun-Na pira' undimi manglopi lako gantanan, narui' bangngi joo jalana ponno bale, nasaba' te'da namambela jio mai gantanan, denra agi-agi saratuh metere'. 9 Ia tonna ratumo lako gantanan, nakitai denmo kuario jio nanii ntunu bale sola roti. 10 Nakua Puang Isa ngkuanni to anak gurun-Na, "Bawai kee mai pira' tuu bale mane' miala." 11 Endekki de' lopi Simon Petrus, narui'i joo jala lako gantanan. Ponno bale joo jala, na simatonggo, den saratuh limang pulo tallu. Apa moi nabuda susi joo, te'da naca'ce to jalana. 12 Nakua Puang Isa ngkuanni to anak gurun-Na, "Takumandemo!" Te'da bangngi moi mesa' barani mekutana kumua, "Indariki?" sanga naissenmi kumua Puang Ia. 13 Namane' ngkandoppi'i Puang Isa to anak gurun-Na, naalai to roti, natawa-tawanni. Napasusi tooi joo bale. 14 Iamo tee mangpentallunna Puang Isa mpangpekitan kalena lako anak gurun-Na mangkanna tuo pole' jio mai kamatean. 15 Ia tonna mangkamo kumande, nakuamo Puang Isa ngkuan Simon Petrus, "Simon anakkana Yona, la'bi mupakamoja'ra'ka na ia tee mai tau to mpakamoja' todana?" Mebalii Petrus nakua, "Ie', Puang. Taissen kumua kupakamoja'ki'." Nakua Puang Isa ngkuanni, "Rewai to anak bembala'-Ku'." 16 Mangpenduanna Puang Isa ngkutanaii nakua, "Simon anakkana Yona, mupakamoja'ra'ka?" Mebalii Petrus nakua, "Ie', Puang. Taissen kumua kupakamoja'ki'." Nakua Puang Isa ngkuanni, "Rewai to bembala'-Ku'." 17 Mangpentallunna Puang Isa ngkutanaii nakua, "Simon anakkana Yona, mupakamoja'ra'ka?" Memmassei penawanna Petrus, nasaba' pentallunmi nakutanai Puang Isa. Mebali omi Petrus nakua, "Oo Puang. Kita' nnissenni to sininna apa. Taissen kumua kupakamoja'ki'!" Nakua Puang Isa ngkuanni, "Rewai to bembala'-Ku'." 18 La muingaran tee kadang-Ku' kumua, ia ke malolle' unapoko, messa'wakko mumale umbo-umbo mukadoangngi. Apa ia ke matuamoko, la mpangbenko limammu, napumpungngi tau laen, nasolanko male lako to tangmukabudainna." 19 Mangkadai susii joo Puang Isa mpangpeissenanni umbo nakua carana to kamateanna Petrus anna pumala'bihhi Puang Allataala. Mangkai joo, nakuamo Puang Isa ngkuan Petrus, "Undiko nturu'na'!" 20 Ia tonna messaile Petrus lako boko'na, nakitai jio to solana anak guru to napakamoja' Puang Isa. Iamo to cumadokko ngkandoppi' Puang Isa tonna kumande, namekutana kumua, "Oo Puang, indara ia to la mpangpejokkoanki'?" 21 Nakitai Petrus namekutana lako Puang Isa nakua, "Oo Puang, la matumba ia tee solaku'?" 22 Mebalimi Puang Isa nakua, "Ia ke la madoangna', moi ia tuopa kuratu pole' keanu', tangngia iko issenmu. Apa ia to iko, undiko nturu'na'!" 23 Lelemi to kareba lan tangnga-tangngana anak gurun-Na kumua ia joo anak gurun-Na napakamoja' te'damo ia nalamate. Na te'da ia nakumua susi joo Puang Isa, apa nakuara, "Ia ke la madoangna', na moi ia tuopa kuratu pole' keanu', tangngia iko issenmu." 24 Iamo tee to anak gurun-Na mpangpeissenanni to sininna tee kajajian, na ia toomo mangka nnuki'i. Na taissen kumua tongan ngasan to apa napau. 25 Budapa laenna to napugauk Puang Isa. Na ia ke la diuki' simesa'-mesa'i, kusanga ia to sura' dinii nnuki'i te'da nalasiagi tee lino.